Cursurile SNEC-2015

Principii farmaco-terapeutice în afectul respirator la animale

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI DIN TIMIȘOARA
FACULTATEA DE MEDICINĂ VETERINARĂ

Prof. Romeo T. Cristina
Farmacologie / FMVT
www.veterinarypharmacon.com

Obiectivele cursului

De a înțelege:

- modul de actiune,
- functiile si
- particularitătile aparatului respirator la animale

De a cunoaste:

- factorÌi determinanti ai afectului pulmonar
- tipurile de afectiuni ale aparatului respirator
- grupele de medicamente utilizate

Anatomia tractului respirator

Diferă între speciile de animale în ceea ce priveste:

- *forma tractului respirator superior / inferior;*
- *măsura, forma si modelul oaselor turbinate;*
- *ramificarea bronhiilor / anatomia bronhiolelor terminale;*
- *ventilatia colaterală;*
- *lobatia / lobulatia;*
- *grosimea & alimentarea cu sânge a pleurei.*
- *structura mediastinului;*
- *relatia: artere pulmonare - artere bronsice - bronhiole;*
- *prezenta / tipul sunturilor vasculare;*
- *distribuirea mastocitelor;*

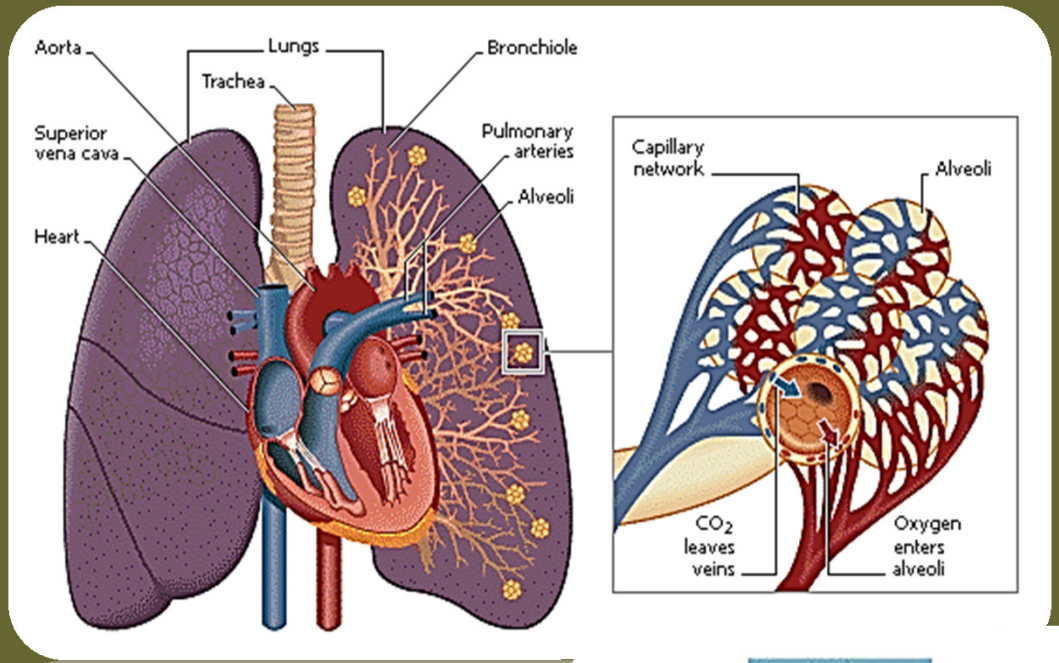

Sursa:
http://www.clevelandareaph.com/Lungs_and_alveoli.gif

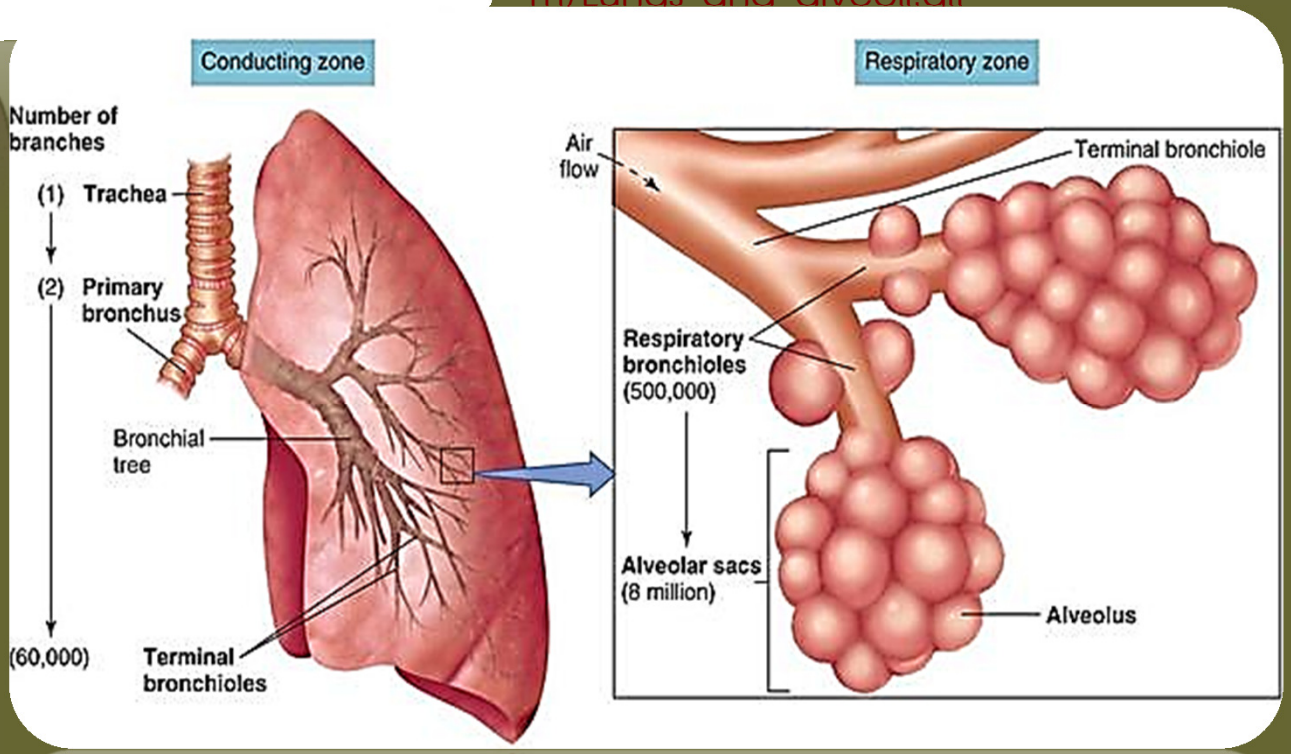

Sursa:
https://humanphysiology2011.wikispaces.com/07.+Respiratory+Physiology

Variatiile în structura anatomică a pulmonului între speciile de animale

Foarte legate de functia respiratorie!

Pot influenta patogeneza bolilor respiratorii la o anumită specie! Literatura descrie **trei grupe principale** ce au o anatomie grosier similară a plămânului:

- vaca, oaia, porcul;
- câine, pisica, maimuta, sobolan, iepure, cobai
- calul si omul.

Pulmonul
la bovine

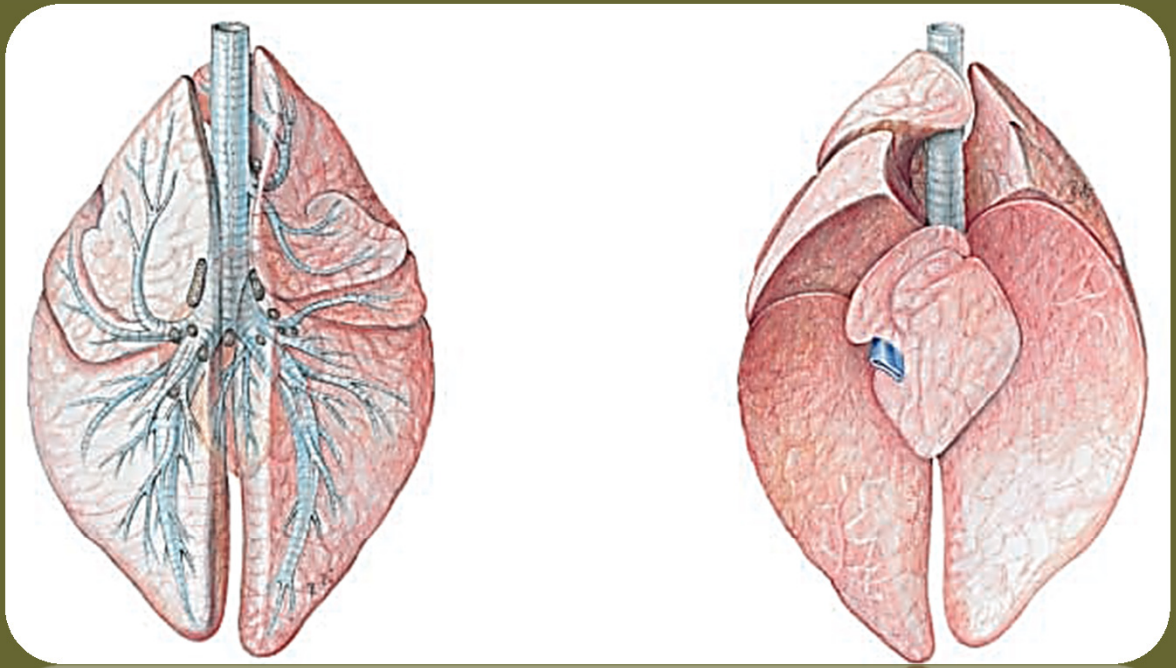

Sursa:
Klaus-Dieter Budras /Robert E. Habel - BOVINE ANATOMY
An Illustrated Text, 2003, Schlütersche, Germany

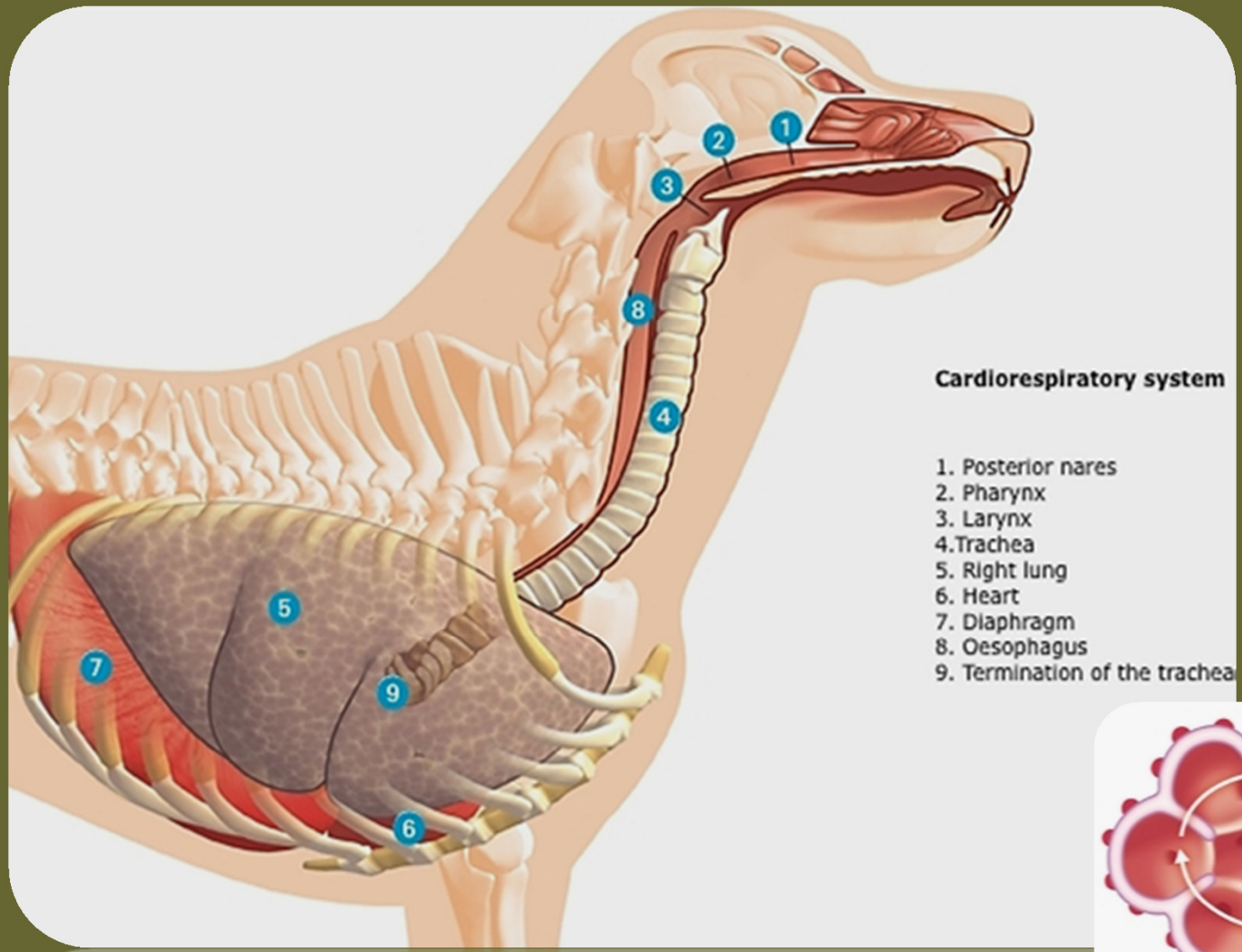

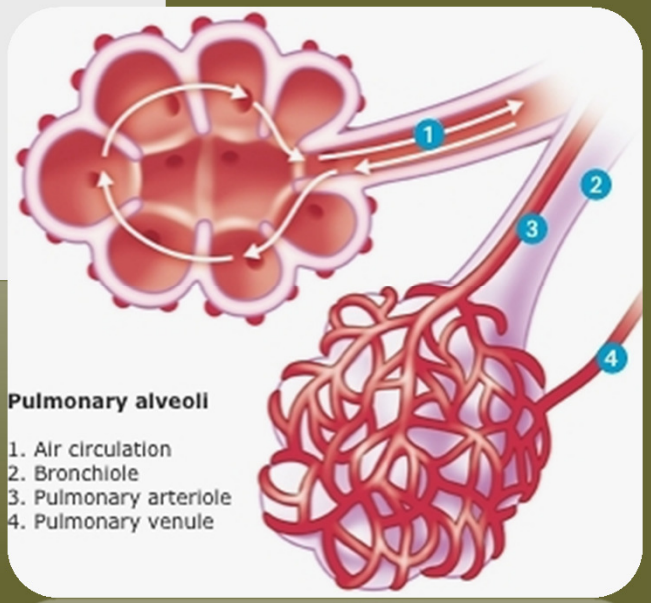

Sursa:
http://breeds.royalcanin.co.uk/knowledge/physiological-functions/respiration

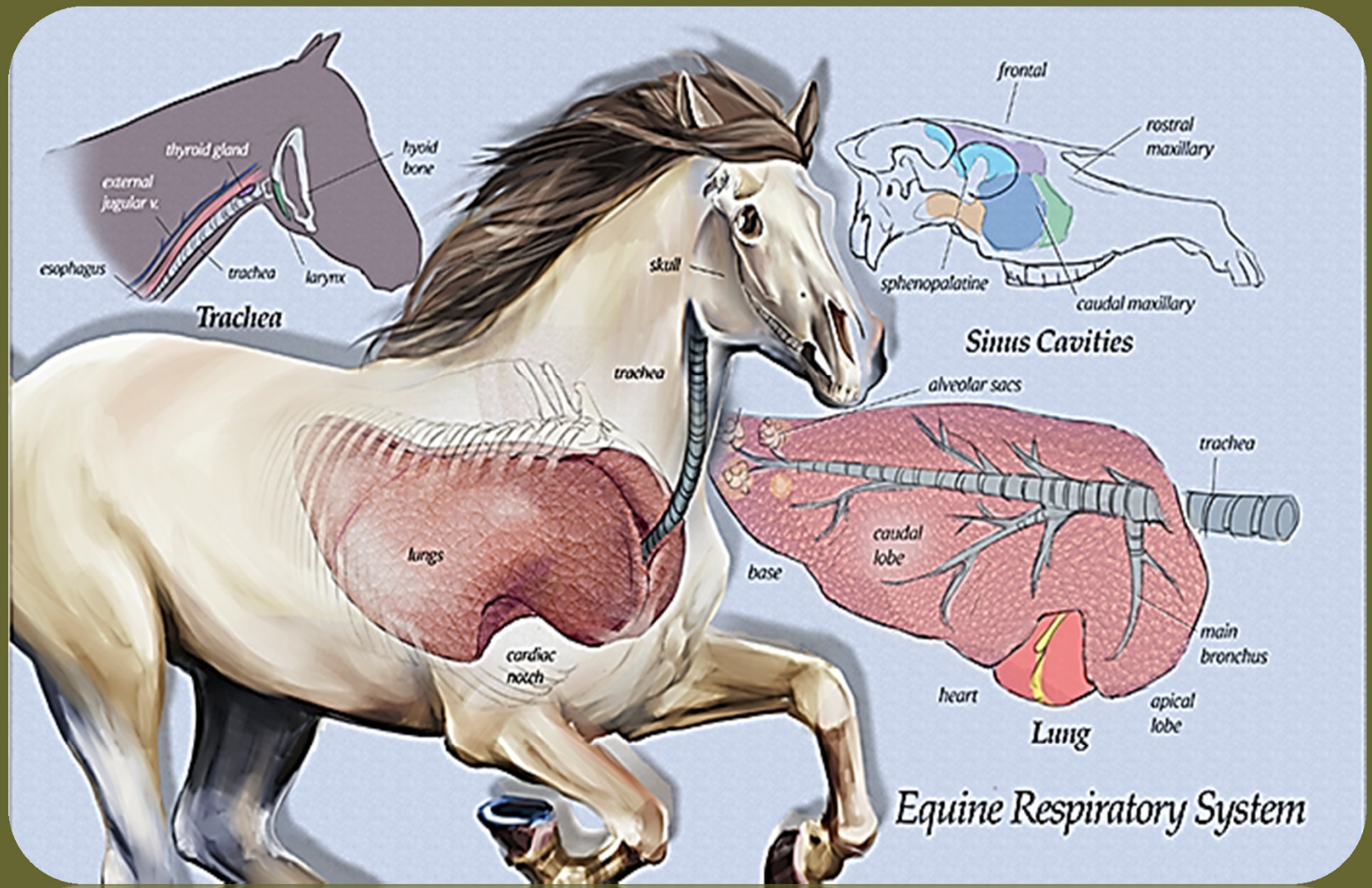

Sursa:
http://hoovesandheartbeats.tumblr.com/post/102075127540/starm0use-starm0use-qq-most-of-the?soc_src=mail&soc_trk=ma

Variatiile fiziologice a pulmonului între speciile de animale

Diferentele anatomice / fiziologice sunt factori care determină în mare măsură **de ce** unii agenti patogeni afectează doar anumite specii

De exemplu:

- *Mannheimia haemolytica* afecteaza **bovinele**, dar **nu** porcii
- Pneumonia e un proces important pt. **bovine** si **suine**, dar mult **mai putin** important pt. **câini** si **pisici**.
- **Bovinele** au drenajul retrograd al faringelui ceea ce poate genera:
  - *hipertensiunea pulmonară*
  - *ventilatia redusă în medii reci, fiind foarte sensibile la schimbările de temperatură*
  - *plămâni relativ mici, volum & capacitate functională reduse*

Aparatul respirator: functii majore

- **Furnizează O_2** sistemului cardiovascular si către organism
- **Elimină CO_2.**

Transferul de gaze are loc în **alveolele pulmonare**, unde **bariera aer - sânge** e o membrană subtire si permeabilă.

Disfunctia transferului gazos datorită unor procese care pot să compromită **membrana, furnizarea O_2 si / sau sângele** întodeauna sunt urmate de efecte grave.

In plus, sistemul respirator mai posedă si functii de:

- **mentinerea echilibrului acido-bazic** (ca rezervor de sânge),
- **filtrare,**
- **distrugere a embolilor,**
- **metabolizarea unor substante bioactive** (ex. serotonina, prostaglandinele, corticosteroizii, leucotrienele),
- **activare a unor substante biologice** (ex. angiotensina).

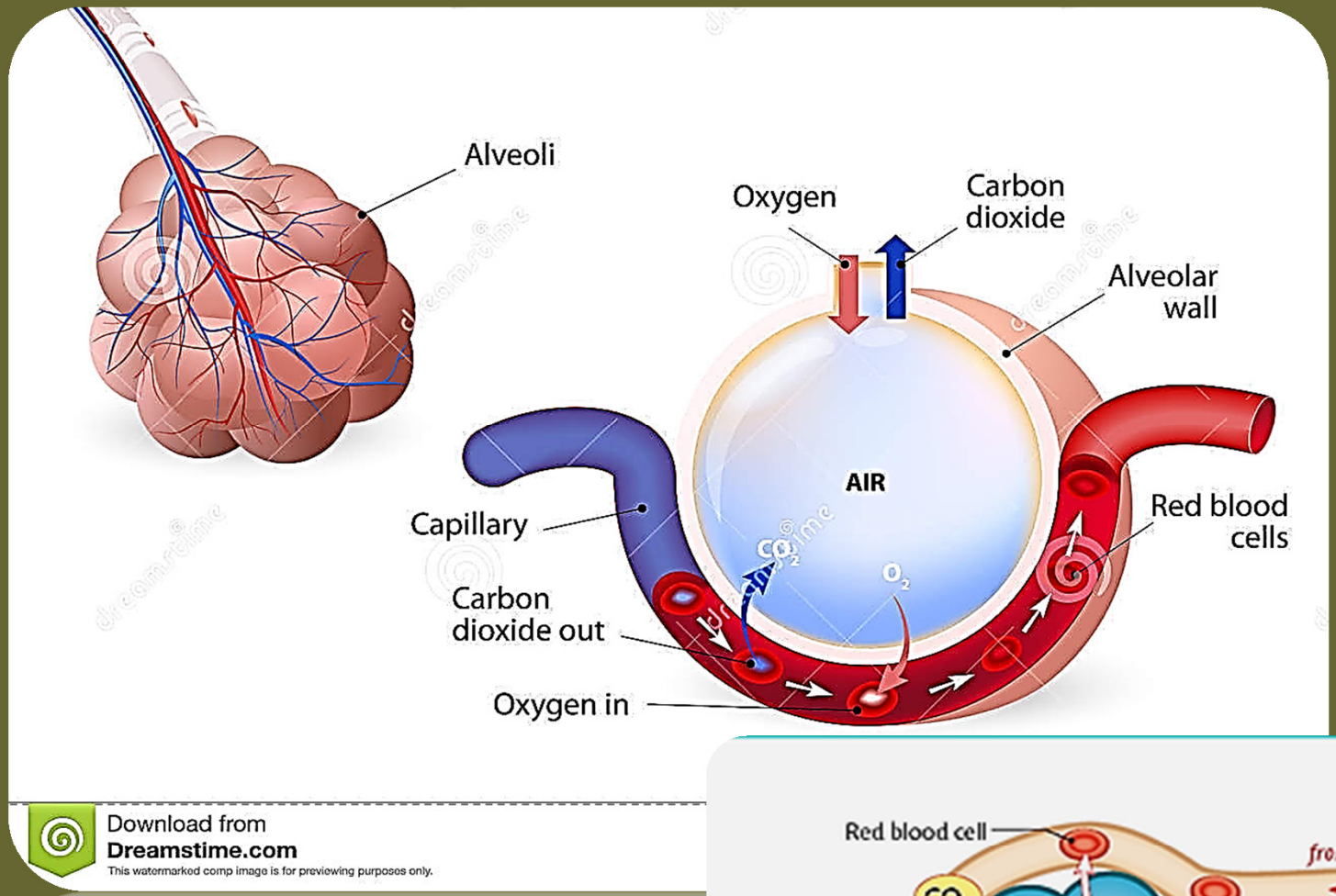

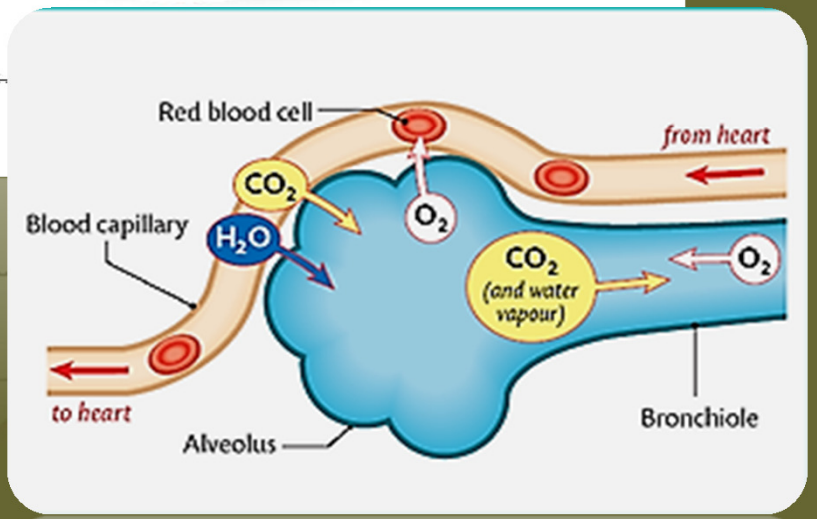

Sursa:
http://g09respirationc.wikispaces.com/file/view/Gas_exchange_1.png/301957478/307x213/Gas_exchange_1.png

Rolul efortului pulmonar

Efortul pulmonului este crescut în procesele care:

- **se opun expansiunii plămânului:**
  - fibroza,
  - hidro-, chylo-, pneumo- sau hemo-toraxul,
- **reduc debitul de aer:**
  - boala obstructivă nazală,
  - bronsiolita,
  - bronhoconstrictia,
  - paralizia laringiană,
  - edemul pulmonar,
- **îngroasă interfata aer-sânge:**
  - pneumonia interstitială datorită virusurilor sau toxinelor,
  - edemul pulmonar.

Factorii de protectie celulari & secretorii

Apărarea celulară include:

- **macrofagele,** fagocitează „invadatorii" (sau cel putin antigenii lor) si apoi le „prezintă" limfocitelor pt. initierea răspunsului imun, si
- **neutrofilele,** care „mor în luptă" si trebuie îndepărtate, împreună cu enzimele lor potential dăunătoare.

Apărarea secretorie include:

- **interferonul** pentru apărarea antivirală,
- **complementul** pentru liza de invadatorilor,
- **surfactantii** captusesc alveolele prevenind prăbușirea lor si facilitează functia macrofagelor,
- **fibronectina** în modularea atasamentului bacterian,
- **anticorpii** si
- **mucusul.**

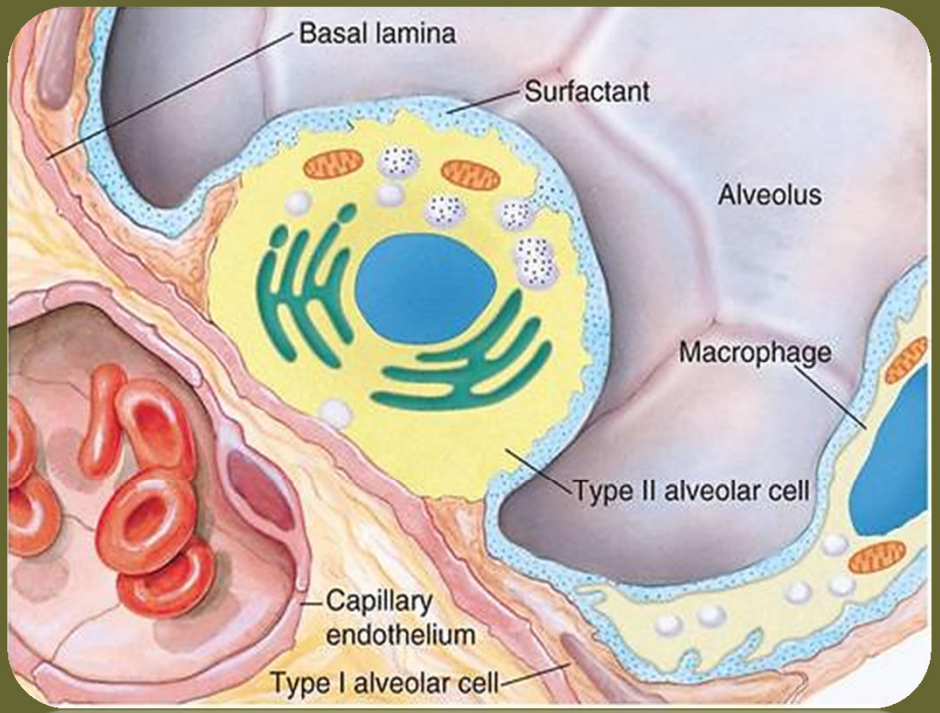

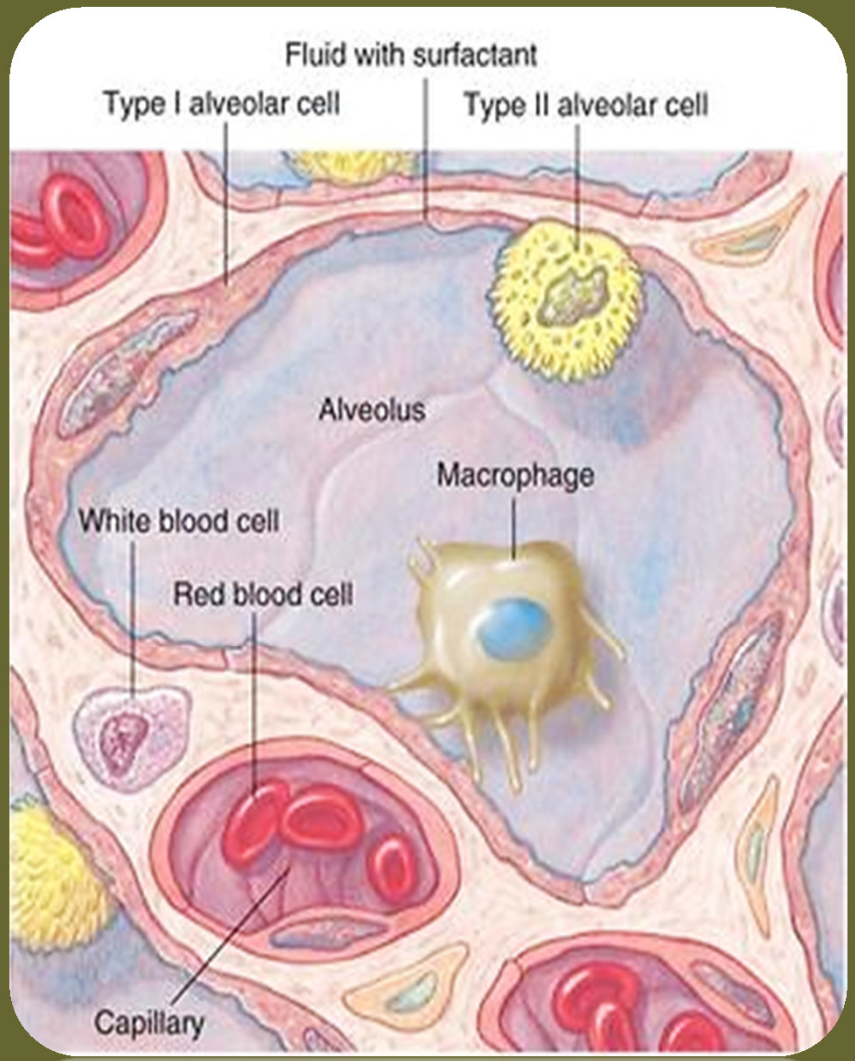

Sursa:
https://humanphysiology2011.wikispaces.com/07.+Respiratory+Physiology

Principalele surse generatoare (tehnice) ale afectului pulmonar

- *schimbările bruste de dietă,*
- *întărcarea în sezonul rece,*
- *igrasia, praful, mucegaiul,*
- *nivelul ridicat al amoniacului,*
- *ventilatia slabă a adăposturilor,*
- *amestecarea unor categorii diferite de vârstă*
- *transportul pe distante mari,*
- *curentii de aer*

Mecanismul pato-fiziologic

Suprafetele mucoase ale tractului respirator contin **foliculi limfoizi** responsabili de schimbul de celule cu alte părti ale corpului.

De retinut că:

majoritatea limfocitelor din **mucoasa** tractului respirator produc doar **IgA**, în timp ce celulele din **ganglionii limfatici** ai tractului produc **IgM** si **IgG**.

În functie de: agentul implicat, vârstă, specie, mijloace specifice de apărare etc. apar răspunsuri (imuno, celularo si / sau anticorp - mediate) ca:

- *opsonizarea,*
- *aglutinarea,*
- *imobilizarea,*
- *neutralizarea toxinelor si / sau a virusurilor,*
- *blocarea aderării la celule,*
- *liza,*
- *chemotaxia etc.*

Răspunsul imun

Poate varia de la o specie la alta, fiind disponibil în diferite puncte ale tractului respirator.

De exemplu:

- particulele **mari** de antigen imunizează **tractul superior**
- particulele **mici** (de replicare) imunizează **tractul inferior**

Pentru a dezvolta niveluri adecvate de anticorpi sunt necesare doze repetate de antigen + adjuvant sau de antigen replicant.

De retinut că:

în conditii de teren aceste rezultate **sunt rareori atinse** (numeroase studii, folosind vaccinuri respiratorii la bovine, ne-demonstrând o eficacitate semnificativă statistic).

Flora normală a tractului respirator

Adesea (mai ales sistemul respirator superior) poate include **floră patogenă.**

De reținut: sistemul respirator **inferior** este, de obicei, steril (datorită activității escalatoare muco-ciliare).

Genul	Caracteristici
Staphylococcus spp.	Coci îngrămăditi, Gram-pozitivi
Corynebacterium spp.	Cordoane pleomorfice non-motili, non-sporogeni. Gram-pozitivi
Streptococcus spp.	Lanturi de coci, Gram-pozitivi
Moraxella spp.	Diplococi si diplobacili, Gram-negativi
Haemophilus spp.	Cordoane mici, Gram-negativi
Bacterioides spp.	Cordoane pleomorfice mici, Gram-negativi

Afectul respirator major include:

A. Infectiile (ex. pneumoniile de tip infectios).

B. Afectiunile de tip:

a) Obstructiv: obstructionează căi aerofore superioare si profunde (ex. astmul, bronsita, emfizemul).

b) Restrictiv: limitează expansiunea normală a plămânilor (ex. pneumotoraxul, atelectazia, sindromul respirator si fibroza chistică).

C. Cancerul sau expunerea la **particule** ce alterează functia respiratorie.

A. Infectiile

Capabile să infecteze tractul respirator sunt:

- **Bacteriile**
- **Virusurile**
- **Fungii**

Bolile microbiene ale tractului respirator superior

Cel mai adesea sunt produse de:

Laringita si tonsilita:

- *S. pneumoniae*
- *S. pyogenes*

(Beta hemolitic)

Adenoviral pharyngitis
Common cold
Diphtheria
Ear infections
Epiglottitis
Laryngitis
Strep throat
Tonsillitis

Sinuzitele:

- Bacteriile

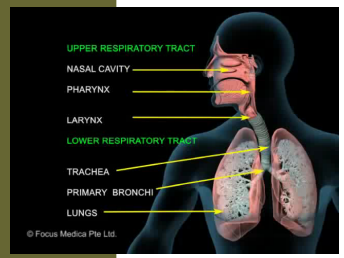

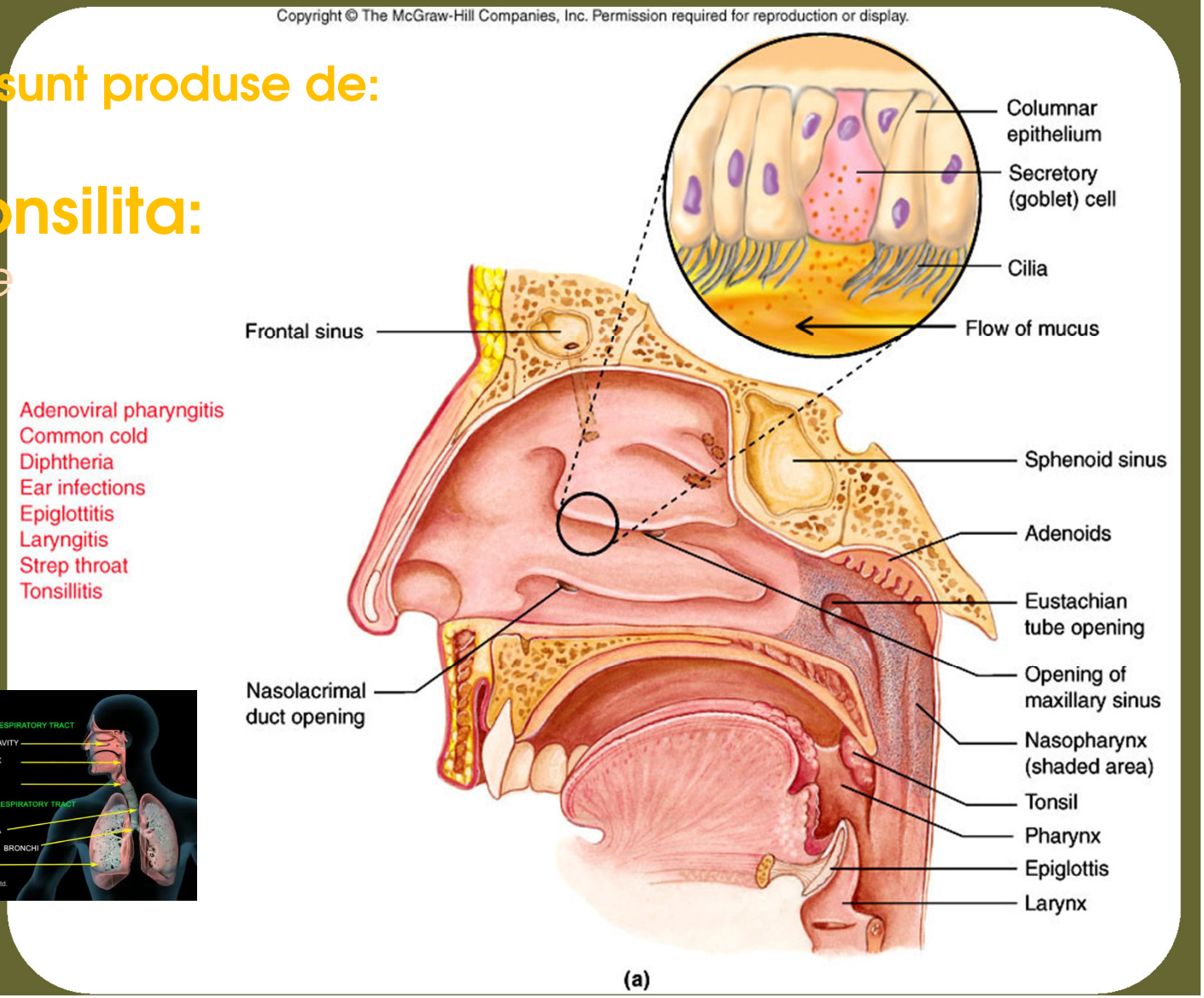

Boli bacteriene ale tractului respirator profund

Bacteriile, virusurile si fungii pot produce în principal:

- Bronsite
- Bronsiolite
- Pneumonii

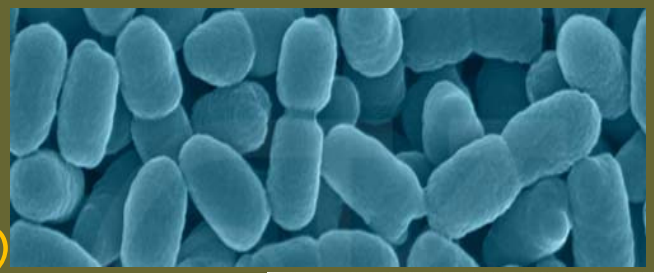

Cele mai importante:

- **Tusea convulsivă** *(Bordetella spp.)*
- **Tuberculoza** *(Mycobacterium tuberculosis)*
- **Pneumoniile tipice:**
  - *Str. pneumoniae,*
  - *H. influenzae*
- **Pneumoniile atipice:**
  - *Mycoplasma pneumoniae*
  - *Legionella pneumophila*
  - *Chlamydophila psittaci*

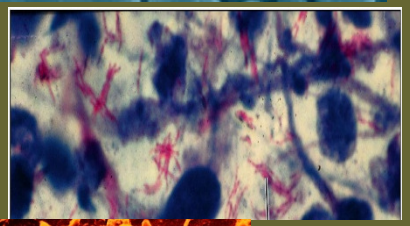

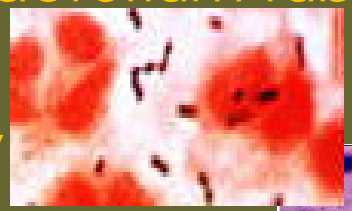

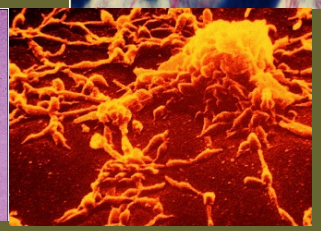

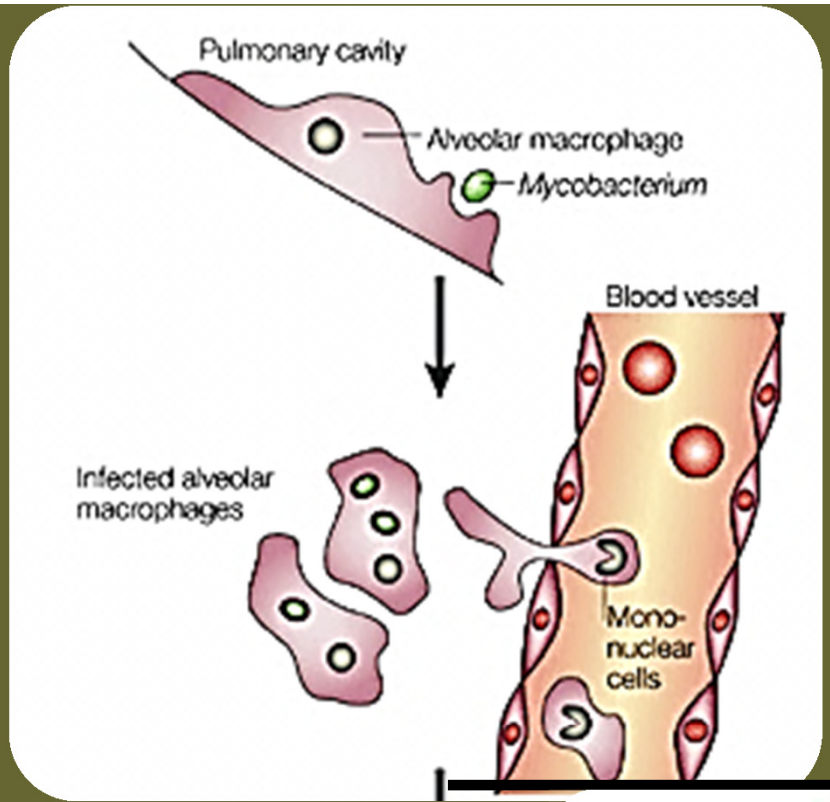

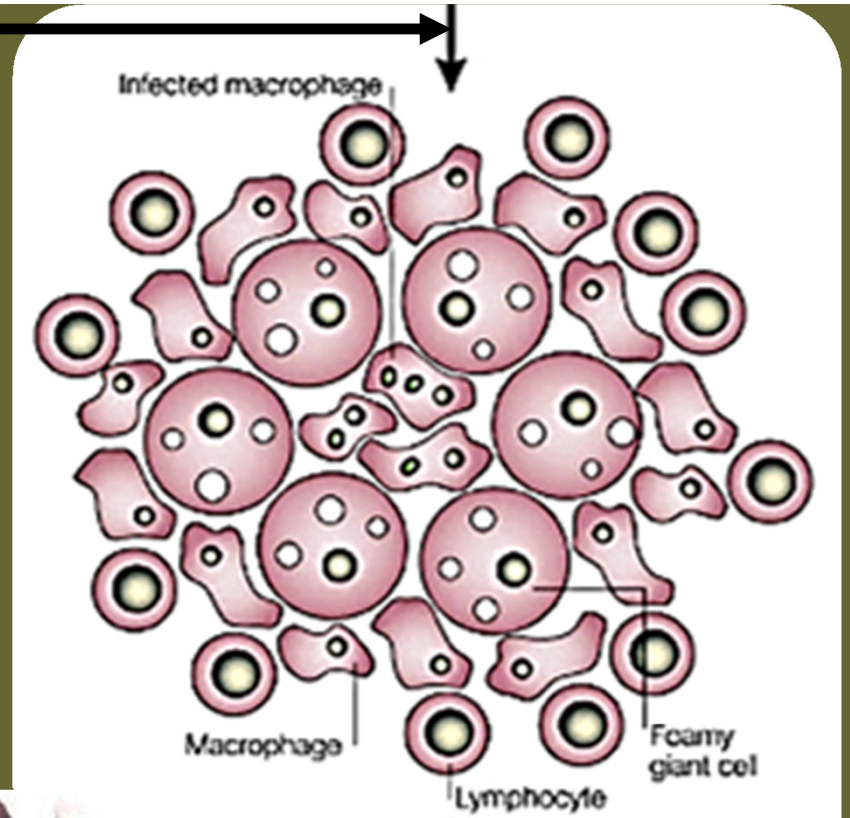

Patogeneza TBC

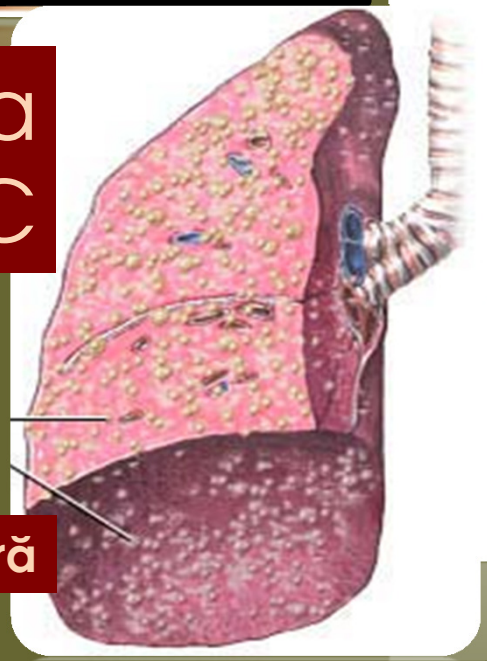

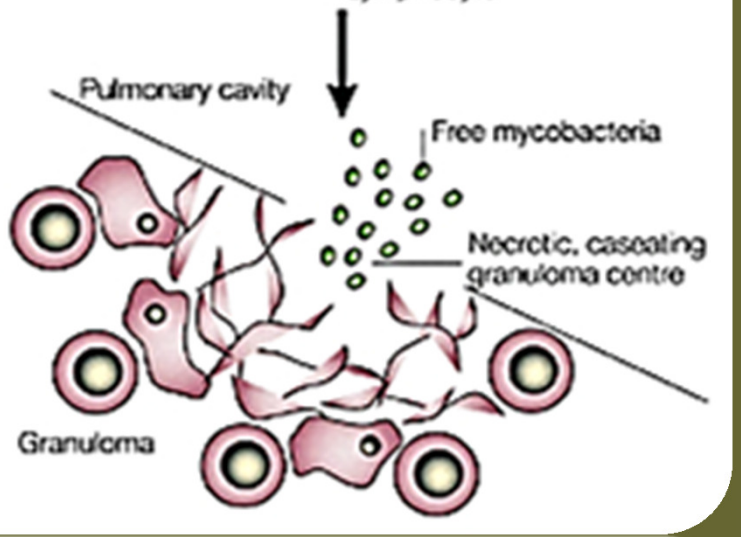

Tuberculoza miliară

Răcelile comune

În marea lor majoritate sunt produse de **virusuri** (adesea zoonozice)!

Până în prezent se cunosc cel putin **200 de virusuri** ca surse a răcelilor comune la om si animale.

Dintre acestea:

- **50%** din cazuri sunt ***Rhinovirusuri*** (>**100** tipuri)
- **15-20%** sunt ***Coronavirusuri***
- **30-35%** alte tipuri: ***Parainfluenza Paramyxoviridae Corona-, Cox-, Echo-, Reovirusuri*** cu importanta pt. animale

Majoritatea infectiilor tractului respirator superior la noi în tară sunt cauzate de către: ***Rhinovirusuri*** *si* ***Parainfluenza***

Boli virale ale tractului respirator

Numeroase virusuri pot genera **pneumonii**
Ca si complicatii ale infectiilor cea mai importantă este **influenta**,

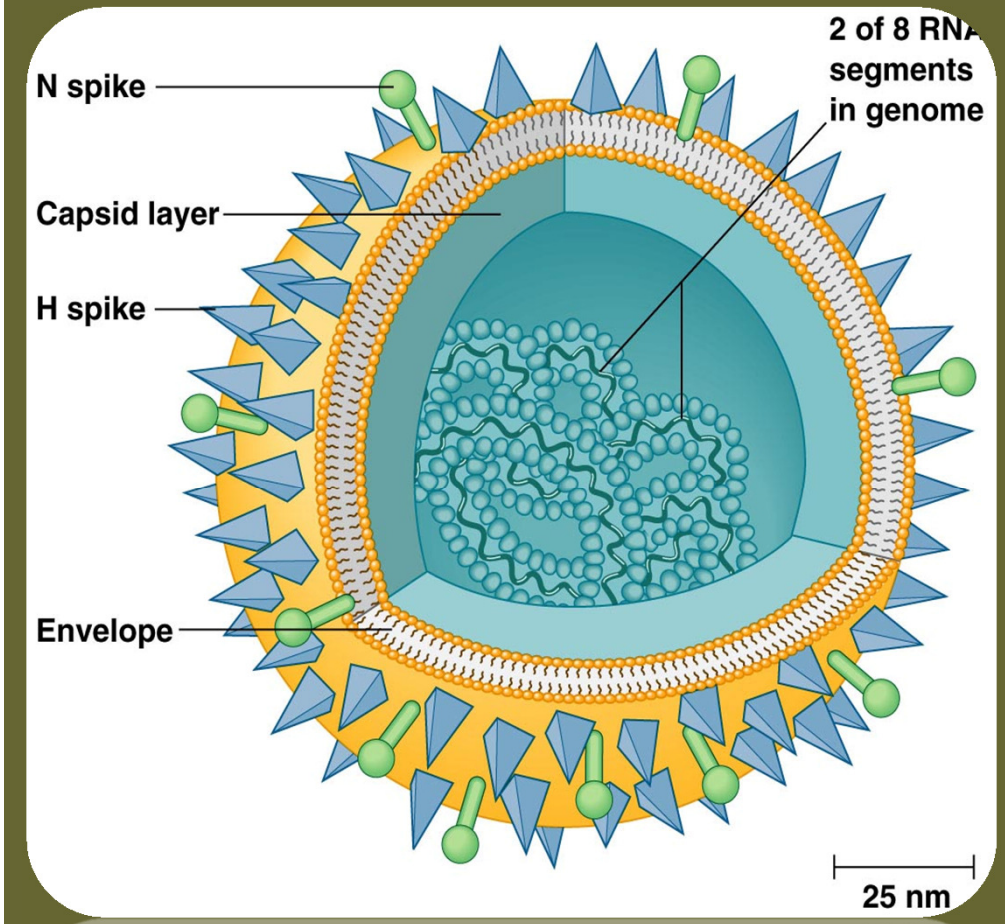

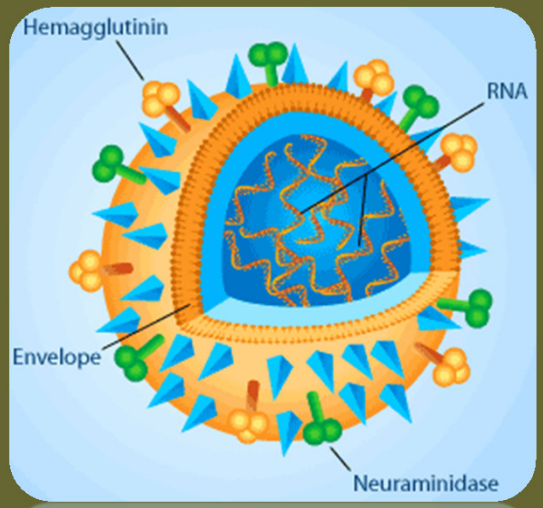

Celulele **H** si **N** sunt factorii de virulenta si antigenii specifici
Crestele de Hemaglutinină (H) sunt utilizate pentru atasarea la celulele gazdă
Crestele de **Neuraminidază (N)** sunt utilizate pentru eliberarea virusului din celulă

Mutatiile asupra **Hemaglutininei** si **Neuraminidazei** conduc la:

- **schimbul antigenic** (schimbare majoră doar pentru tipurile virale A) sau
- **driftul antigenic** (schimbări minore la toate tipurile virale)

Tulpinile virale, **identificate antigenic** după diferentele dintre **H** si **N** sunt împărtite în virusurile de:

- **Tip A** → **mamifere si păsări** (cele mai severe si extinse; ex. variantele antigenice ale gripelor: H1N1 si H3N2
- **Tipurile B** si **C** → **la oameni**

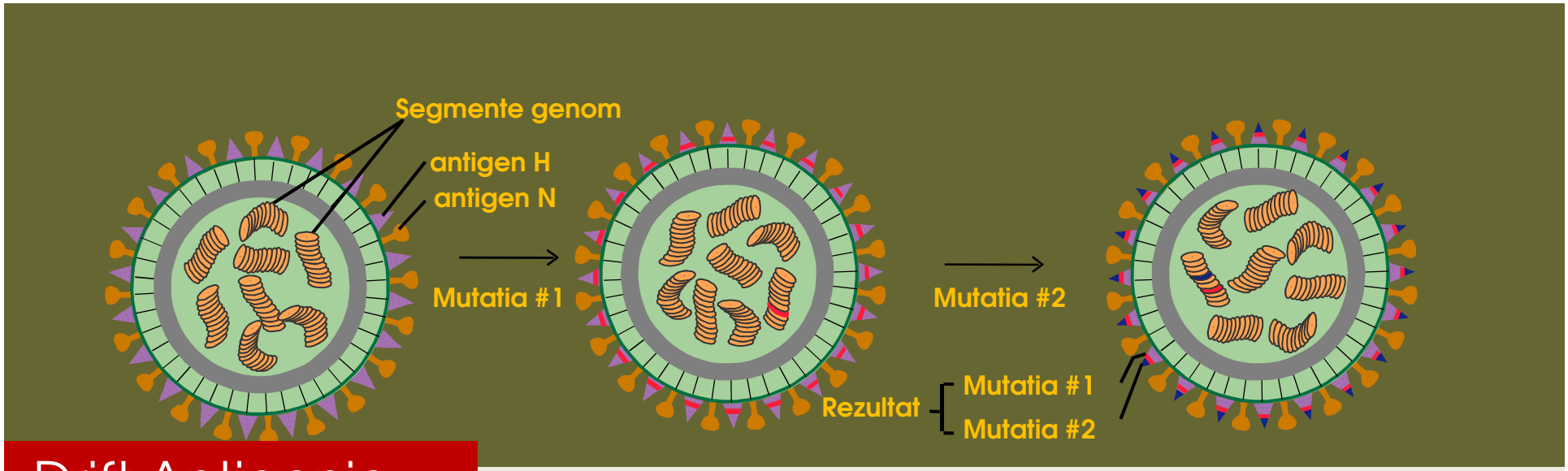

Drift Antigenic

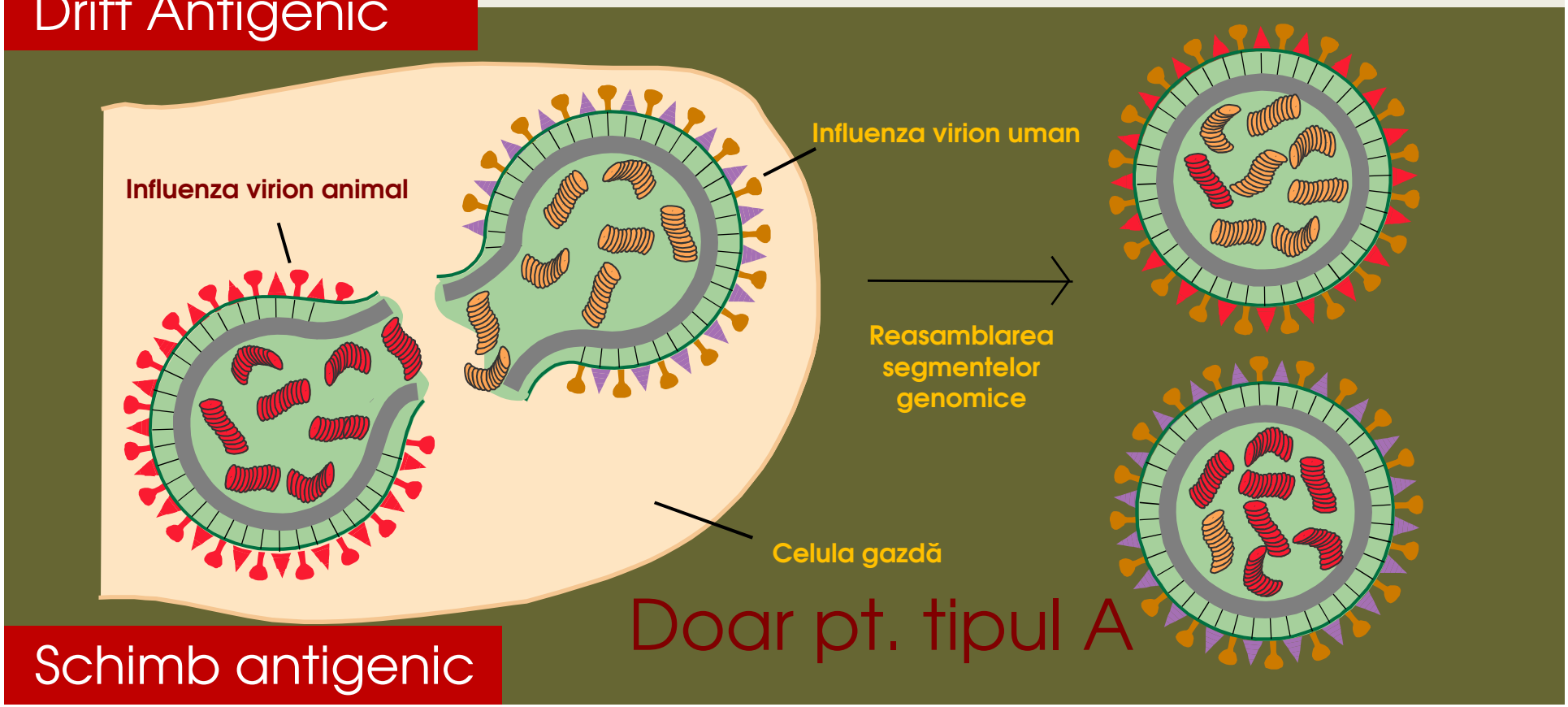

Schimb antigenic

B. Procesele obstructive si restrictive

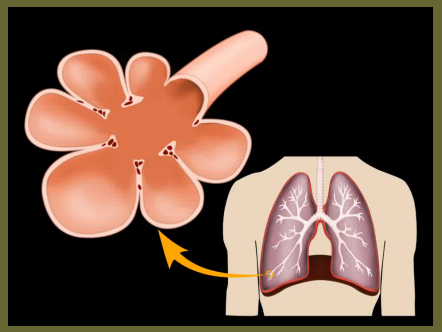

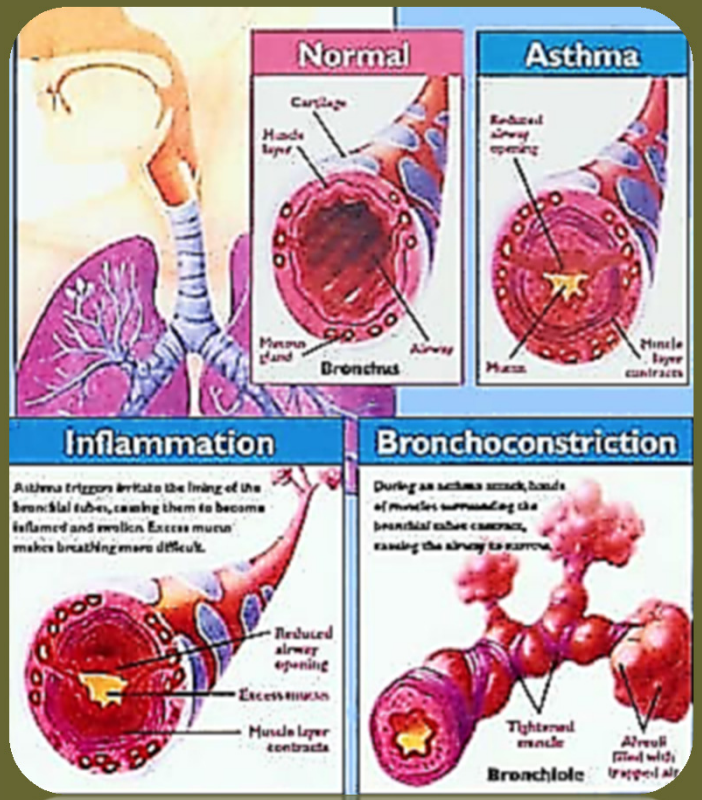

Pneumoniile

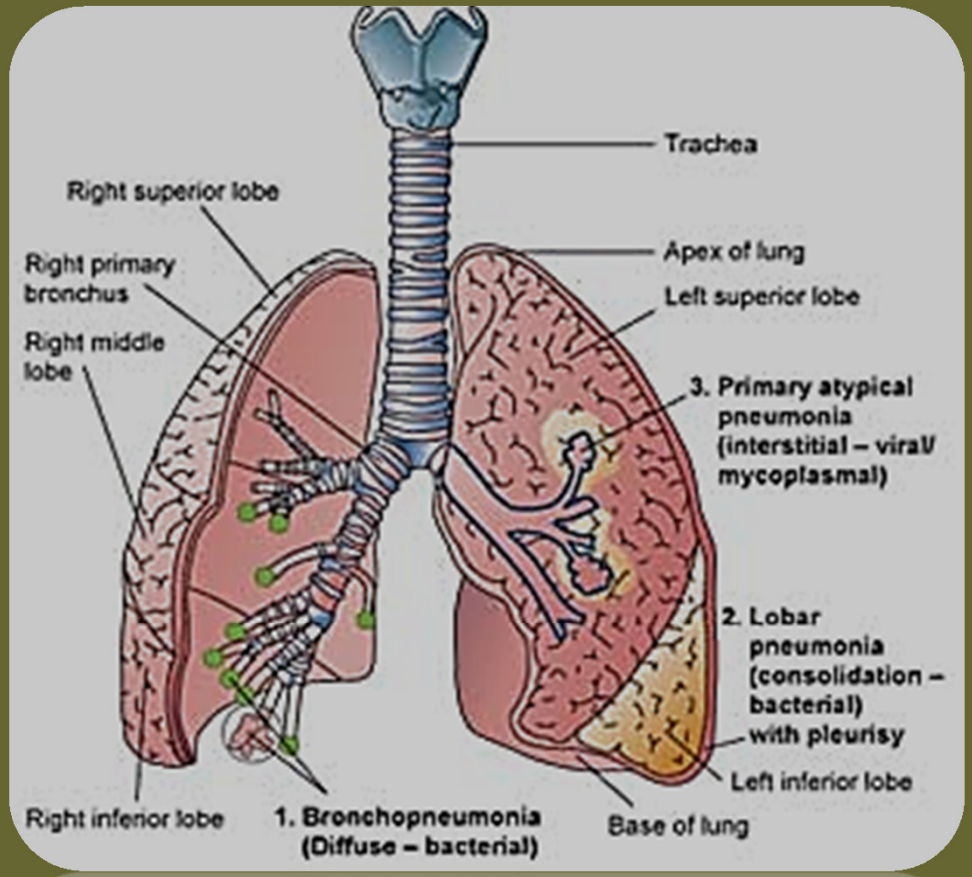

Procesele asmatiforme

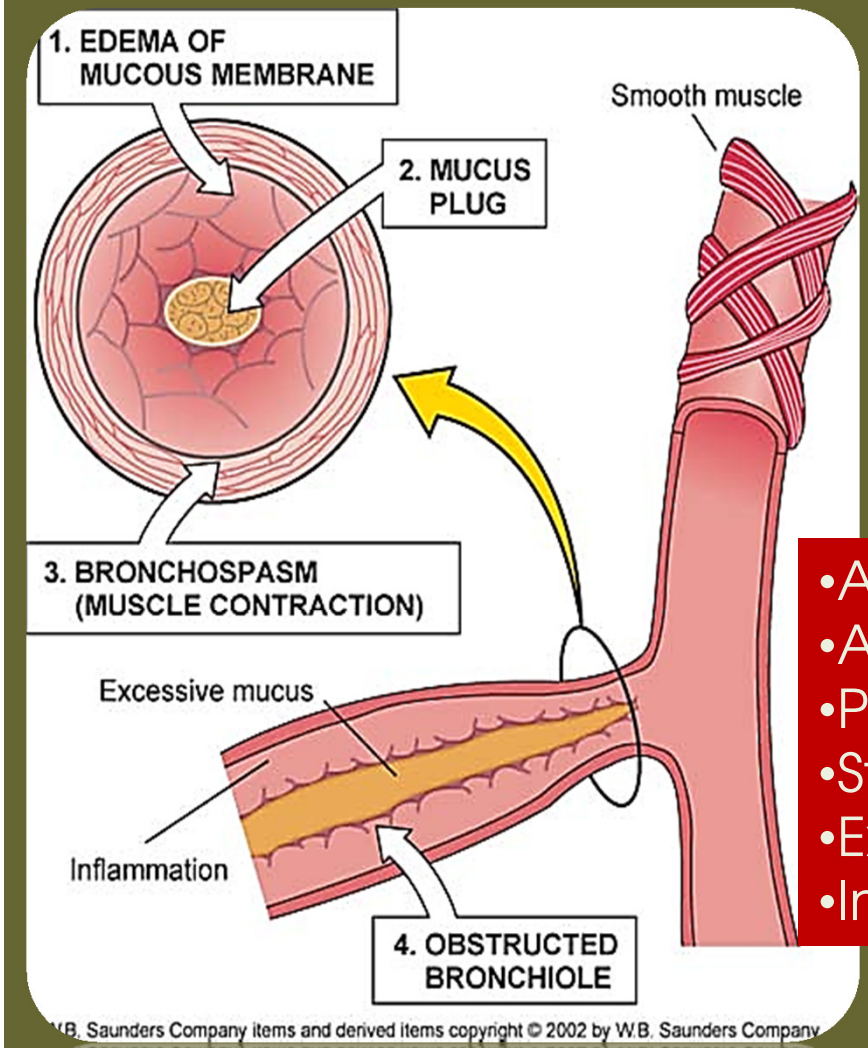

principalele semne:
- bronhospasm
- edemul căilor respiratorii
- productia de mucus în exces

- Alergenii (polen, păr, fungi, praf, acarieni
- Aer rece
- Poluanti din mediu
- Stari emotionale puternice
- Exercitiile sustinute
- Infectii

Procesele obstructive cronice / Bronsitele

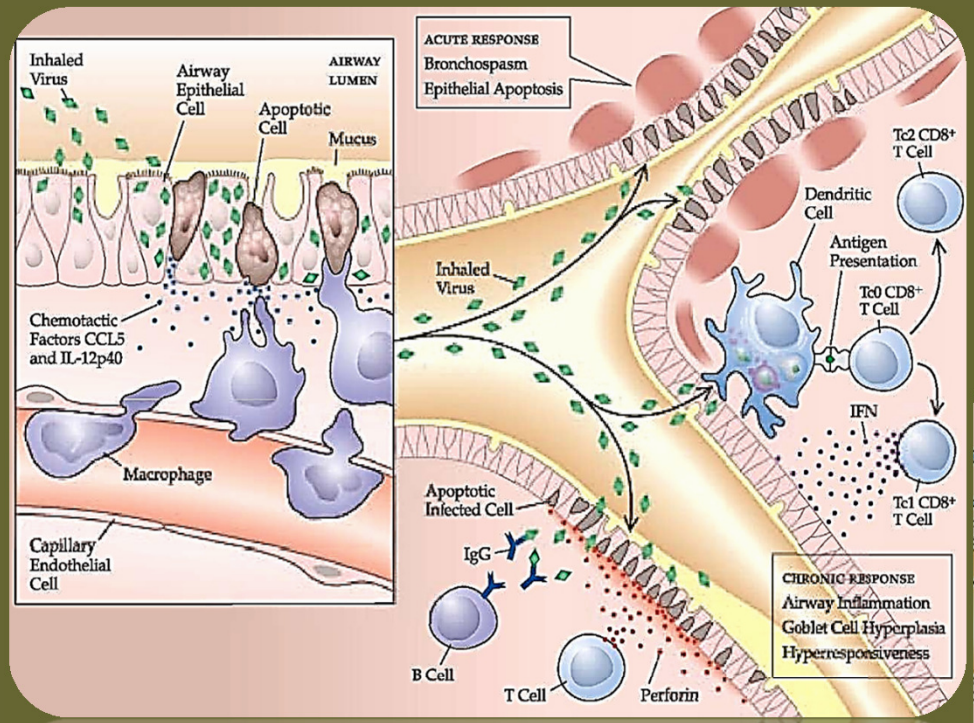

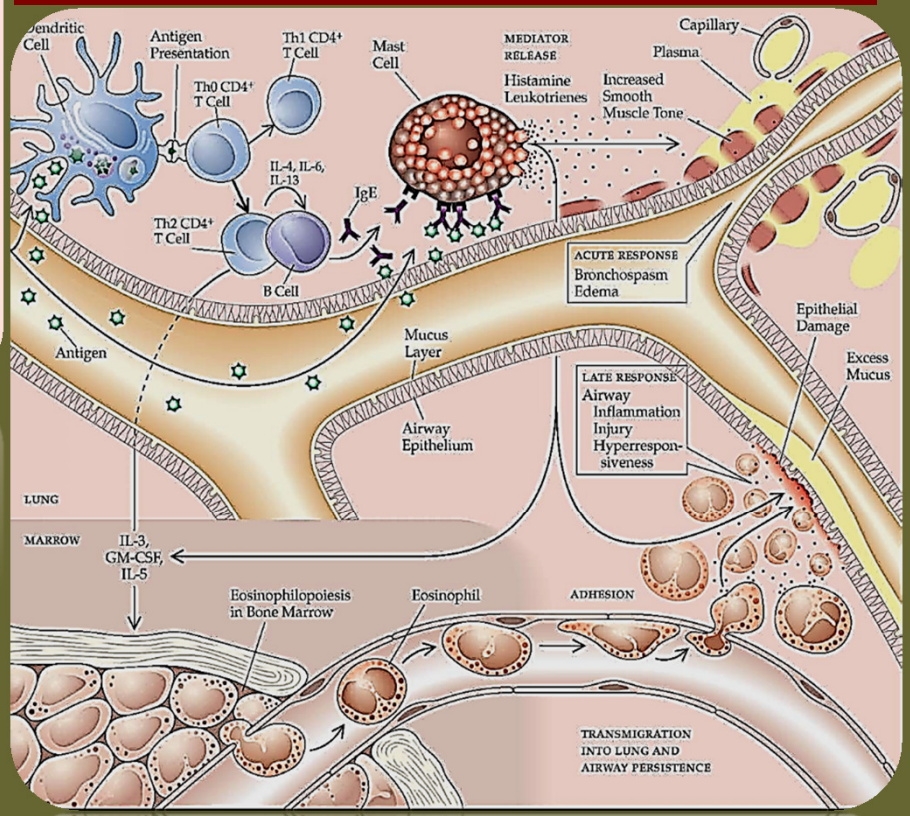

Sursa:
http://what-when-how.com/wp-content/uploads/2012/04/tmpB76.jpg

Alergiile

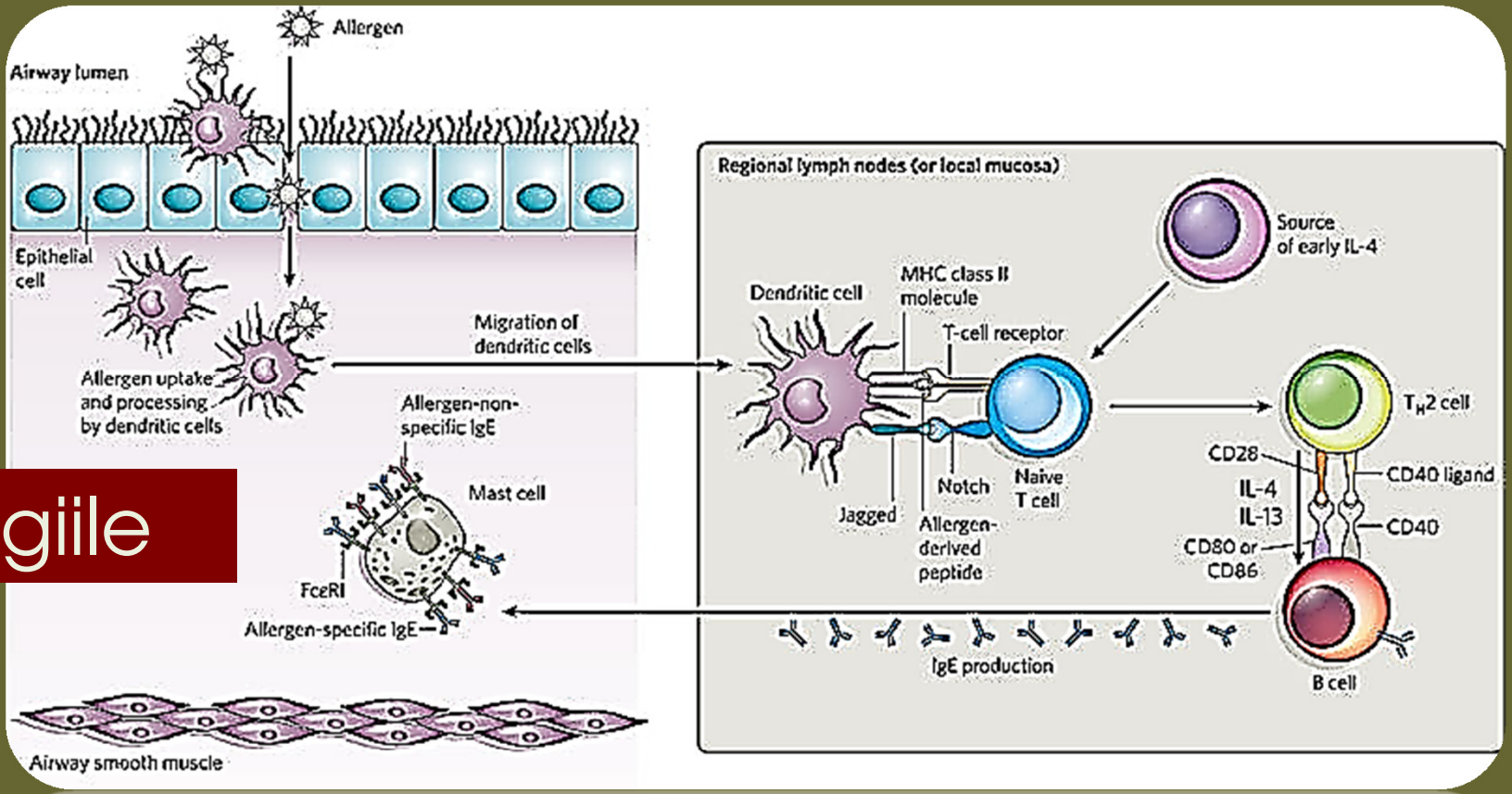

Sursa:
http://www.nature.com/nature/journal/v454/n7203/fig_tab/nature07204_F1.html

Infectiile fungice ale tractului respirator profund

Sporii fungilor sunt inhalati usor de către animale. Acestia pot germina in tractul respirator profund. Studiile recente confirmă incidenta crescută a infectiilor fungice mai ales a **două genuri:**

- ***Coccidioides***
- ***Pneumocystis***

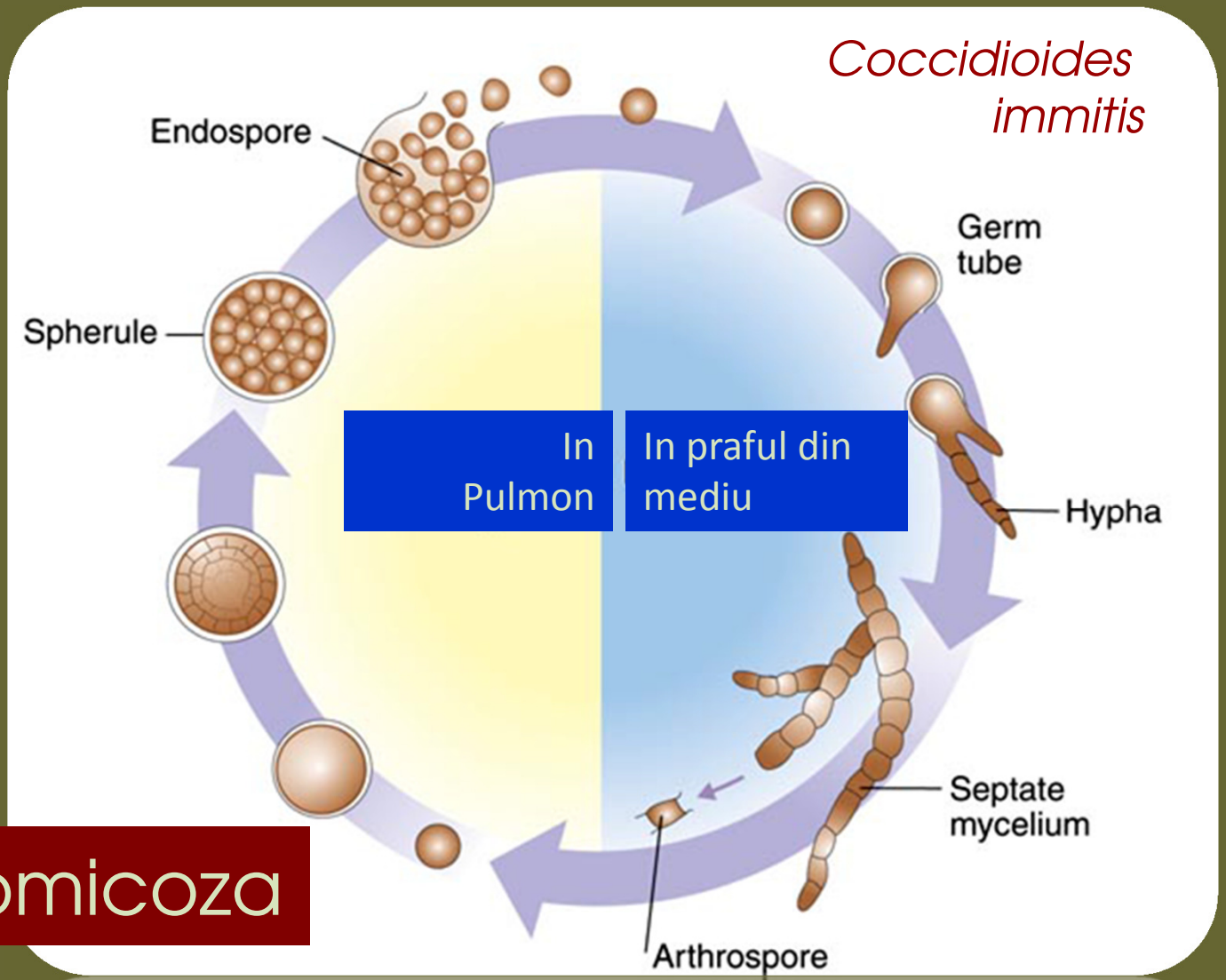

Coccidiomicoza

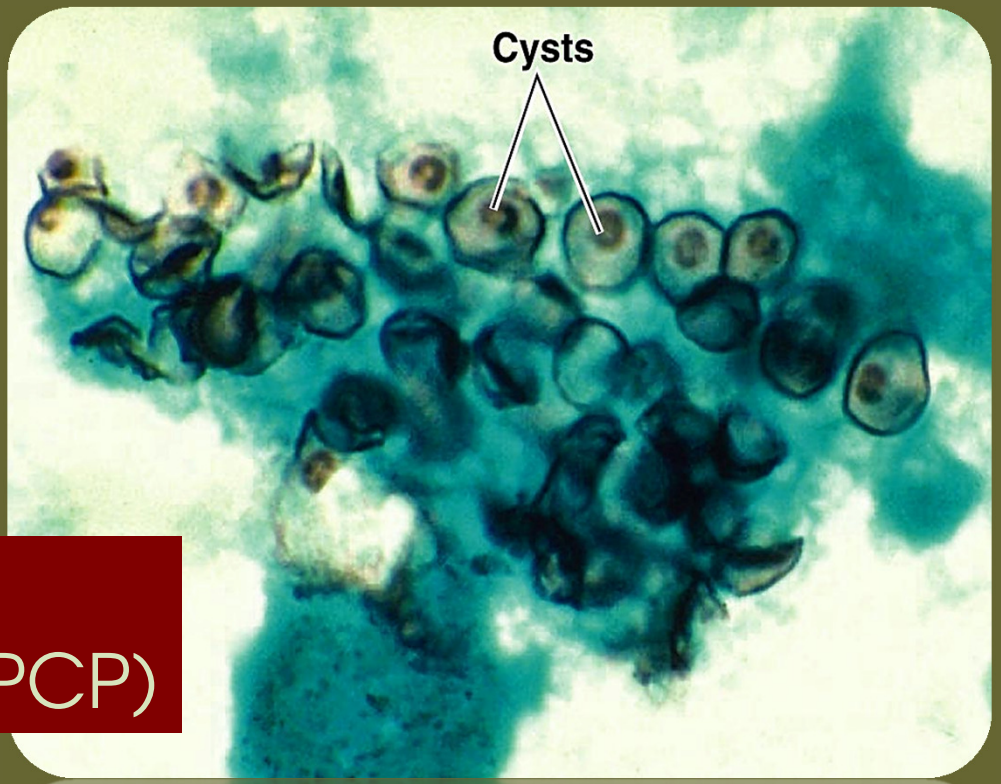

Pneumonia pneumocistică (PCP)

Produs de micul fung: ***Pneumocystis jiroveci*** *(P. carinii),*
Comun identificat în natură sau prezent în pulmonii sănătosi de la om si animale → se transmite prin aerosoli

Diferentierea:
Insuficienta respiratorie **Acută** vs. **Cronică**

Acut (A).	**(B).Cronic**
Pneumotoraxul	Bolile pulmonare interstitiale
Uzul excesiv de sedative	Emfizemul
Efuziunea pleurală	Fibroza chistica
Acumularea lichidelor în cavitatea pleurală	Insuficienta cardiaca congestiva
Obstructia căilor aerofore	Tulburari neuromusculare (distrofia musculară, miastenia gravis, scleroza laterală amiotrofică
Statusul astmatic	Embolia pulmonară
Inhalarea de toxine/gaze nocive.	Edem pulmonar difuz

Simptomele majore ale bolii respiratorii

Hipoxia: nivel scăzut al oxigenului în tesuturi

Hipoxiemia: nivel scăzut al O2 in sângele arterial

Hipercapnia: nivel crescut al CO_2 în sânge

Hipocapnia: nivel scăzut al CO_2 în sânge

Dispnea: respiratie dificilă

Tahipnea: rata rapidă a respiratiei

Cianoza: decoloratia albastruie a pielii / mucoaselor datorită slabei oxigenări

Hemoftizia: prezenta sângelui în spută

Secretia nazala
- seroasa,
- catarală,
- purulentă,
- hemoragică

Epistaxisul

Hemoptizia

Hiperpneea

Dispneea

Evolutia clinică a bolii respiratorii

Hipoxia (anoxia)

Este semnul cardinal al bolii respiratorii fiind urmarea:

1) **capacităţii reduse a sângelui de a transporta O2** (ex. anoxia anemică, intoxicatia cu CO sau NO, sau anemia adevărată);
2) **fluxului redus de sânge** (ex. anoxia stagnantă din soc sau insuficienta cardiacă congestivă);
3) **ventilatiei alveolare insuficiente/nepotrivite** între ventilatie / perfuzie, shunt, difuzie insuficientă (ex. anoxia hipoxică, din pneumonie, edemul pulmonar, congestia cronică, pneumotorax, sau paralizia muschilor respiratori);
4) **incapacitatea tesuturilor de a folosi oxigen disponibil** (ex. anoxia histotoxică, ca în otravirea cu cianuri).

Principii de terapie ale afectului pulmonar

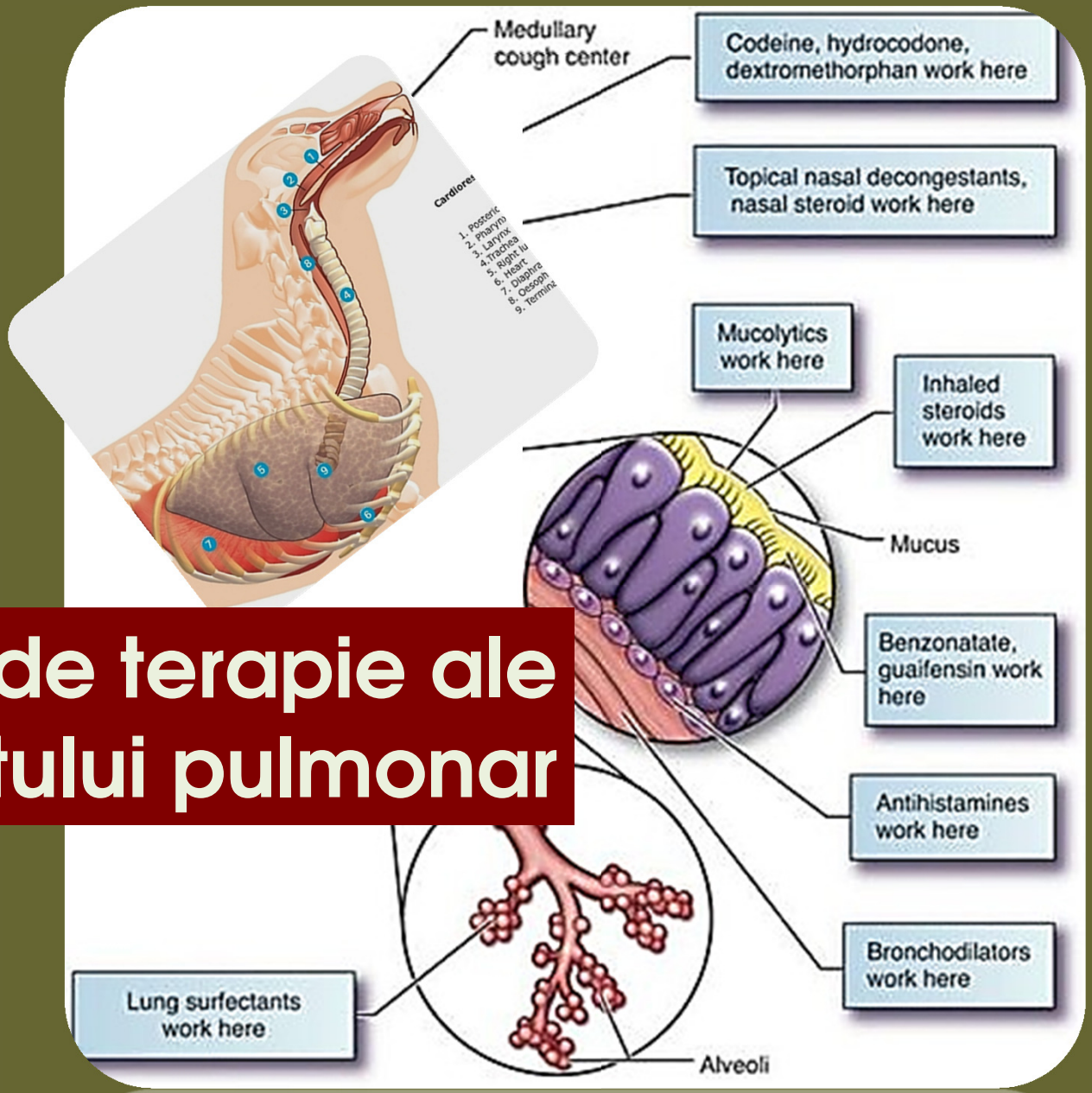

Particulele mari

Sunt de obicei depozitate pe:

- **mucoasa respiratorie,**
- **pasajele nazale,**
- **laringe,**
- **trahee,**
- **bronhii**

Nivelul penetrării particulelor functie de mărime

Mărime particula	Nivel de penetrare
<30μm	Fosele nazale
20-30μm	Traheea
10-20μm	Bronhii si bronhiole
2-5μm	Bronhiole
>3μm	Alveole pulmonare
0,8-2μm	Expirate din nou

După care sunt transpotate spre membrana mucociliară faringiană spre a fi:

- **înghitite si/sau**
- **expectorate.**

Particulele mici

- sunt depuse **adânc în alveole** unde sunt fagocitate de către macrofage.

Apărarea împotriva „invaziei" microorganismelor si a altor particule străine este asigurată de către:

- structurile anatomice,
- mecanismele nespecifice/imunologice (celulare/umorale)

Acestia sunt factorii care determină susceptibilitatea de specie si/sau individuală la bolile respiratorii, care pot fi manipulate prin utilizarea diferitelor tehnici de management al afectului respirator:

- **vaccinuri,**
- **agenti antimicrobieni,**
- **alti agenti (ex. interferonii si limfokinele).**

Principalele categorii utilizate în terapia bolilor respiratorii

Grupele principale

- antitusive,
- bronhodilatatoare,
- anti-inflamatoare,
- expectorante,
- decongestionante,
- stimulante respiratorii,
- antimicrobiene & antifungice

Terapeutica afectului respirator este în **strânsă legătură cu tabloul clinic** care adesea este **polifactorial** fiind efectuată cu **asocierea** celor mai potrivite medicamente patologiei.

Mucoasa respiratorie avantaje:

- *suprafata mare de absorbtie,*
- *vascularizatia bogată,*
- *contactul capilarelor sanguine cu epiteliul alveolar.*

Evolutia:

Boala respiratorie este cel mai adesea caracterizată prin:

- producerea anormală a secretiilor si exudatelor si
- printr-o capacitate redusă de a le elimina.

Scopul principal al terapiei va fi de a:

- reduce volumul si vâscozitatea secretiilor,
- usura îndepărtarea lor.

Acest lucru va fi realizat prin:

- controlul infectiei
- inflamatiei,
- modificarea secretiilor.

Metodele terapeutice vor include administrarea:

- expectorantelor,
- antitusivelor,
- bronhodilatatoarelor,
- agenților antimicrobieni,
- diureticelor, si a altor medicamente.

*Studiile clinice au aratat că la animalele mari expectorantele au efecte benefice reduse

Ce e de făcut:

1	**Mentineti hidratarea**, inhalarea aerului umed ajută eliminarea secretiilor
2	Pentru lichefierea secretiilor puteti utiliza **expectorantele**
3	**Agentii antitusivi** sunt **indicati** în tusea neproductivă, dar **sunt contraindicati** în **secretia excesivă de mucus**
4	Produsele ce contin **atropină** sunt **contraindicate**, deoarece pot mări vâscozitatea secretiilor
5	**Rezistenta respiratorie crescută** cauzată de contracția muschilor netezi bronsici poate fi atenuată cu **bronho-dilatatoare**, indicate la animalele cu astm si/sau boli respiratorii cronice
6	**Metilxantinele** (ex. teofilina si aminofilina) sunt bronho-dilatatoare eficiente la alte specii **nu la bovine** (eventual, **câini**) fiind mai puțin eficace decât **Beta-2-agonistii**

7	**Izoproterenolul, clenbuterolul** si **epinefrina** sunt eficace
8	**Cromoglicatul de sodiu** poate fi utilizat cu rezultate la cai
9	**Corticosteroizii** sunt foarte eficienti în procesele alergice, dar uzul sistemic duce la efecte adverse. Corticosteroizi **aerosolizati** sunt mult mai eficace
10	**Antihistaminicele** pot fi folosite pt. a atenua **bronho-constrictia** datorită eliberării histaminei (valoare limitată la animalele mari)
11	**Bronhospasmul** poate fi redus semnificativ prin eliminarea factorilor iritanți, folosind **sedative usoare**, sau reducerea perioadelor de stress.
12	**Terapia antimicrobiană poate** sau **NU poate** fi necesară în tratamentul bolilor inflamatorii ale căilor respiratorii **Scopul în terapia antimicrobiană** e de a selecta cel mai eficient agent împotriva unui organism specific. **Testarea culturală** si **de sensibilitate** a secretiilor căilor respiratorii va determina cu siguranta antibioticul adecvat!

13. Terapia antiinfectioasa trebuie să fie ajustată pe specii

Bovine:	Ovine si caprine	Suine	Câini și pisici	Cai
•oxitetraciclină •cefalosporine •fluorochinolone •macrolide •florfenicol •peniciline •sulfamide	•oxitetraciclină •cefalosporine •macrolide •peniciline •sulfamide	•lincomicină •spectinomicină •peniciline •sulfamide	•cefalosporine •cloramfenicol •amoxicilina-clavulanat •aminoglicozide •trimetoprim-sulfametoxazol •fluorochinolone •macrolide •tetracicline	•peniciline, •aminoglicozide •cefalosporine, •fluorochinolone •sulfamide, •tetracicline (cu precautie diaree severă).

- **Aminoglicozidele** sunt utile, dar pot fi nefrotoxice.
- **Trimetoprimul** de obicei, în combinație cu o sulfamidă, este util pentru terapia respiratorie la cele mai multe specii.
- **Enrofloxacina** si **ceftiofurul** sunt eficiente in pneumonii.
- **Antibioticele cu spectru larg** trebuie utilizate dacă bacteriile specifice **nu pot fi identificate**, (odată a început, tratamentul trebuie finalizat.

13. Terapia antimicrobiană

Oxitetraciclină
- Engemycin
- Alamicin
- Teramicin
- Tetravet LA

Engemycin LA
Bovine: 3 mg/ kg/zi, 3-4 zile, IV, IM
Cabaline: 5 mg/kg/zi, 5 zile, IV, IM
Suine: 5 mg/ kg/zi, 3-4 zile, IM

Amoxicilină
- Amoxilrom 10%
- Amoxicilină FP 20% Retard
- Ampicilină 10%

Amoxicilină FP 20% retard
Cabaline, bovine,
suine: 0,5-1 ml/15 kg/48 h,
max. 5 zile, SC, IM

Ampicilină
- Ampicilină 10%
- Amoxi 15%

Amoxi 15%
Cabaline, bovine,
suine:1 ml/15 kg, IM,
repetare daca e cazul.

Gentamicina
- Gentaject10%

Bovine: 5-10 mg/kg/zi , divizat în 3 adm, IM, IV, SC, 3-5 zile
Cabaline: 6,6 mg/kg/zi, IV, IM, 3-5 zile
Suine: 5-10 mg/kg/zi, 3 zile, IV, IM, SC

Enrofloxacină
- Enrodexil
- Ganadexil
- Enroxil 5 %
- Baytril 5%
- Cenamicină 10% Plus

Enrodexil 100 mg/ml
Nu se administrează la animale în creştere
Bovine: 2,5 mg/kg/zi, 3-5 zile
Cabaline: 7,5 mg/kg/ zi, 3-5 zile
Suine: 2,5-5 mg/kg/ 3-5 zile

Ceftiofur
- Cevaxel 50 mg/ml
- Excenel 50 mg/ml
- Naxcel 100 mg/ml
- Ceftiomax 50 mg/ml
- Actionis 50 mg/ml

Cevaxel 50 mg/ml
Compoziție: 1 ml conține 50 mg Ceftiofur
Suspensie uleioasă injectabilă, culoare bej
Bovine: 1 ml/50 kgGV/zi, 3-5 zile
Cabaline: 1 ml/25 kg/zi, 10 zile
Suine: 1 ml/16 kg/zi, 3 zile

Marbofloxacin
- Marbosyva 100 mg/ml
- Boflox 100 mg/ml

Bovine, suine: 2 mg/kg/zi, IM, 3 zile

Combinatiile de antimicrobiene

Pandrom
- Ampicilină trihidrat
- Neomicină sulfat
- Procaină
- Dexametazonă

Bovine, cabaline, suine: 1 ml/ 10 kg/zi, 3-5 zile, IM profund

Depomycin
Penstrep
Penstrep ject
Penbex
- Procain benzilpenicilină
- Dihidrostreptomicină

Depomycin
Bovine şi cabaline:
1 ml/25 kg/zi, 3 zile, IM
Suine: 1 ml/20 kg/zi, 3 zile, IM

Ampidexalone
- ampicilină
- colistin

Cabaline, bovine, suine:
1 ml/10 kg/12 h, 3 zile Adm: IV, IM, SC.
Nu se administrează în a doua parte a gestatiei

Colistin
- Colivet S forte
- Colistirom

Colivet S forte
Bovine:, suine: 2,5 ml/20 kg/zi, 3 zile, IM

Biseptyl
- spectinomicină
- lincomicină

Bovine, suine: 1 ml/ 5- 10 kg/12 h, IM, 4-7 zile

Gentamox
- amoxicilină
- gentamicină

Bovine, suine:
1 ml/10 kg/zi, 3 zile, IM

Dofaprim Ject

Bovine şi suine: 1 ml/ 10-15 kg/zi, 3-5 zile, IM sau IV lent

Norodine 24
- sulfadiazin
- trimetoprim

Bovine şi porcine:
1 ml/16 kg, IM sau IV lent
Cabaline:
1 ml/16 kg, IV lent Maxim 5 zile

13. Terapia antifungică

Tiabendazol	Cabaline: 50-100 mg/kg PO Bovine: 50-100 mg/kg PO Suine: 50 mg/kg PO
Voriconazol	Cabaline: 4 mg/kg/zi
Fluconazol	Cabaline: 14 mg/kg PO, urmat de 5 mg/kgc PO/zi
Amfotericina B	Cabaline: 0,1-0,9 mg/kgc IV/24-48h
Griseofulvina	Cabaline: 5-10 mg/kgc, PO, 3-6 săpt. Bovine: 7,5 mg/zi
Itraconazol (Sporanox)	Cabaline: 3 mg/kgc/12 h
Rifampicin	Cabaline: 5 mg/kgc/12 h, PO asociat cu Eritromicină 25 mgc/kg/8 h, PO, 4-9 săpt.

14	**Hipoxemia** poate fi corectată prin administrarea O2. Administrarea continuă a concentratiilor ridicate mărește tendinta de **atelectazie**, înrăutățind hipoxemia, si poate cauza **pneumonie**.
15	**Hipoxemia** e adesea însotită de hipercapnie si acidemie. **Intubatia endotraheala** si **ventilatia mecanica** pot fi necesare la animalele cu insuficientă respiratorie acută sau la animalele care sunt în comă sau apneice. Determinările gazelor din sange si a pH-ului arterial sunt extrem de valoroase pentru a monitoriza tratamentul.
16	**Diureticele** sunt indicate în **edem pulmonar.** • **diuretice osmotice** au o actiune minimă asupra diurezei, • **inhibitorii anhidrazei carbonice** (ex. acetazolamida) au efect moderat, si • **diuretice de ansă** (ex., furosemidul) au un efect profund.

16. Diuretice utilizabile în reducerea edemului

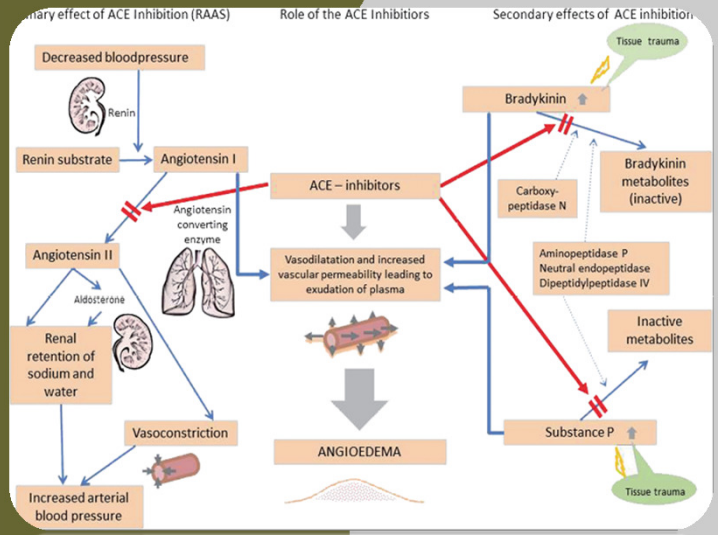

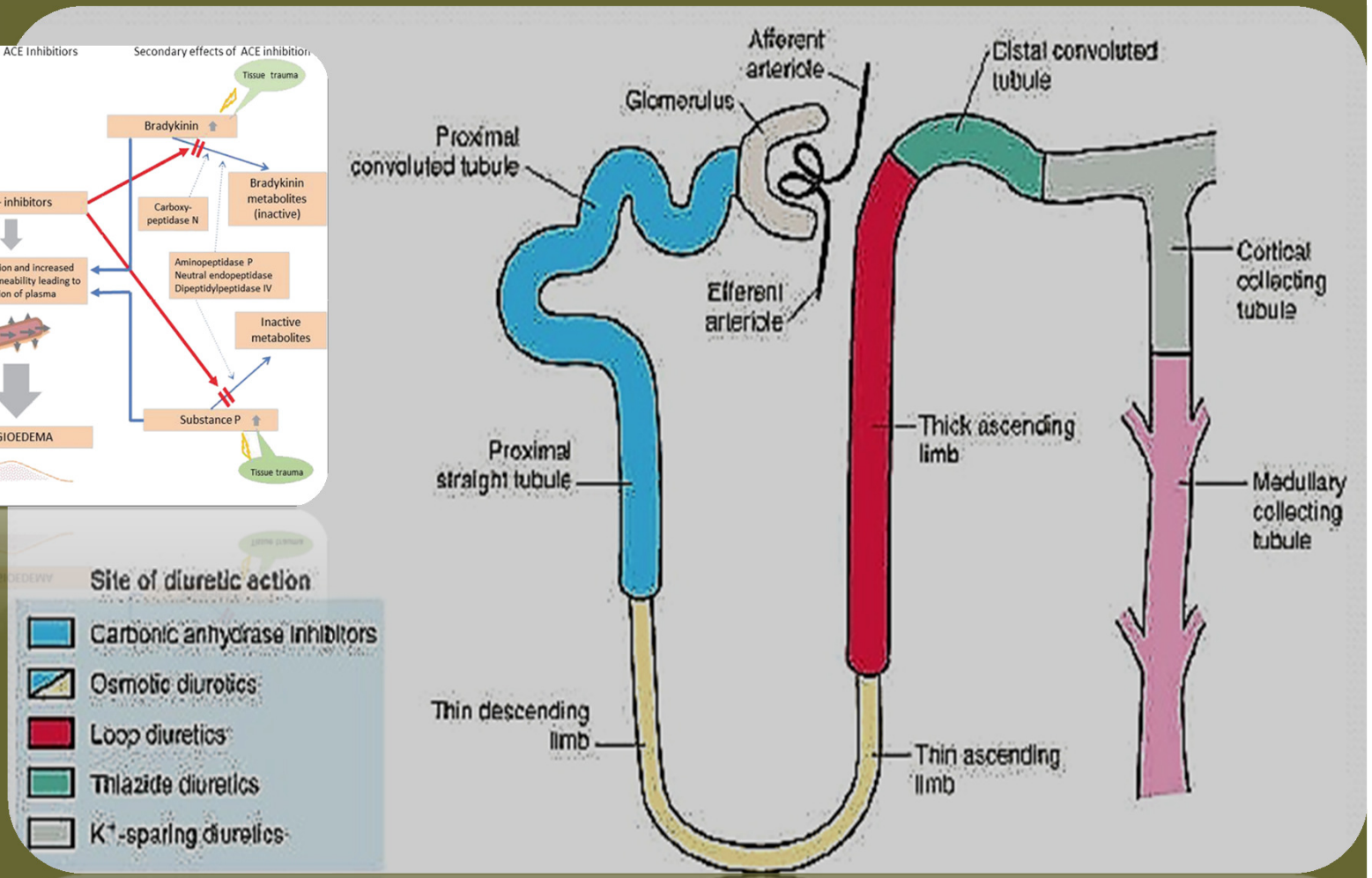

Diureticul	Dozele
Furosemid - Salix 5% - Salix tablet	Animale mari Edem: 1-2 mg/kg/6 h-12h, IM, IV Terapie de lungă durată: 0,5-1 mg/ kg/ 8 h- 12 h, PO sau IM; Bovine: 2,2-4,4 mg/kg/12 h, IV
Dimetilsulfoxid	Animale mari: 1 g/g, diluat cu NaOH 0,9%, IV sau prin sonda naso-gastrică
Manitol	0,25-0,5 g/kg IV
Diurecyl Plus - clorura de amoniu	Cabaline: 50 ml- animal IV
Acetazolamida	Cabaline: 3 mg/kg PO Bovine si suine: 6-8 mg/kg , IV, IM, SC
Hidroclortiazida	Bovine: 125-250 mg/12h-24h, IV, IM, se continua cu administrare orală zilnică cu bolusuri de Clorotiazidă
Clorotiazida	Bovine: 125-250 mg

17. Agonistii receptorilor β-Adrenergici

Au efecte benefice bronhoconstrictoare în tratamentul bolilor tractului respirator. Musculatura bronsică netedă este inervată de receptorii-beta-2-adrenergici.

Stimularea acestor receptori conduce la:

- activitatea crescută a enzimei adenilat ciclaza,
- cresterea cAMP, si
- relaxarea muschiului neted bronsic.

Stimularea receptorilor beta asupra celulelor mastocitare scade eliberarea de mediatori ai inflamației din celulele mastocitare, dar alte celule inflamatorii nu vor fi suprimate.

Agonistii receptorilor beta-adrenergici se vor utiliza cu precautie la animalele cu:

- boli cardiace preexistente,
- diabet zaharat,
- hipertiroidism si
- hipertensiune arterială.

17. Agonistii receptorilor β-Adrenergici, principalii reprezentanti

Medicament	Dozaj
Epinefrina (adrenalina)	Câini: 0,05–0,50 mg, intratraheal sau IV Pisici: 0,10 mg, IV sau IM Animale mari: 0,10 mg/kgc, IV, SC, sau IM
Isoproterenolul	Câini: 0,10–0,20 mg, IM or SC, de patru ori/zi Pisici: 4–6 mcg, IM, la fiecare 30 min. după nevoie Cai: 0,40 mcg/kgc, IV (diluat)
Terbutalina	Câini, pisici: 0,10 mg/kgc, SC, la 4 h, sau 0,03 mg/kgc, PO, de trei ori/zi Cai: 0,0033 mg/kgc, IV, or 0,2–0,6 mg/kgc, PO, de două ori/zi
Albuterolul (salbutamol)	Câini: 0.05 mg/kgc, PO, de trei ori/zi Cabaline: 8 mcg/kgc, PO, de două ori/zi
Clenbuterol	Cabaline: 0.8–3.2 mcg/kgc, PO, de două ori/zi

18. Bronhodilatatorii metilxantinici

Metilxantinele au efecte farmacologice importante:
- relaxarea musculaturii netede,
- stimularea SNC,
- diureză usoară, si
- stimularea cardiacă.

Adenozina induce **bronhoconstrictie** la animalele astmatice si **antagonizează adenilatciclaza.**
Adenilatciclaza e responsabilă pt. sinteza cAMP, ce controlează bronsic **relaxarea muschilor netezi**

Metilxantinele inhiba:
- fosfodiesteraza,
- mobilizarea calciului în musculatura netedă,
- relasarea prostaglandinelor, mărind eliberarea catecolaminelor din granulele de depozitare,
- eliberarea mediatorilor inflamatori din mastocite si
- cresc transportul mucociliar.

18. Bronhodilatatorii metilxantinici reprezentanti

Medicamentul	Dozaj
Teofilina Parenteral	Câine: 10 mg/kgc, IV (lent) or IM Cal: 15 mg/kgc, IV (lent)
Oral	Câine: 5–7 mg/kgc, PO, de trei ori/zi Pisică: 3 mg/kgc, PO, de două ori/zi Cal: 10–15 mg/kgc, PO, de două ori/zi
Tablete cu eliberare prelungită	Câine: 20 mg/kgc/zi, PO Pisică: 25 mg/kgc/zi, PO Cal: 15 mg/kgc/zi, PO
Aminofilina Parenteral	Câine: 10 mg/kgc, IV (lent) Pisică: 5 mg/kgc, IV (lent) Cal: 5 mg/kgc, IV (lent)
Oral	Câine: 10 mg/kgc, PO, de trei ori/zi Pisică: 5 mg/kgc, PO, de două ori/zi Cal: 15 mg/kgc, PO, de două ori/zi

19. Expectorantele & Mucoliticele

Sunt folosite pentru a:

- creste secretiile bronsice,
- spori clearance-ul exudatului bronsic si
- dezvolta tusea productivă.

Expectorante saline stimulează secretiile mucoase bronsice, prin intermediul reflexului vagal pe mucoasa gastrică.

Exemple:

- **clorura de amoniu,**
- **carbonatul de amoniu,**
- **iodura de potasiu, si de calciu,**
- **dihidro-iodid-etilendiamina.**

Nu se administrează produse care contin iod în:

- gestatie
- hipertiroidism, sau
- animalelor producătoare de lapte.

Stimulente directe de secretii respiratorii includ uleiuri volatile de:

- eucalipt
- lămâie.

Medicament	Actiune
Guaifenesina (gliceril-guaiacolat)	Relaxant muscular cu actiune centrală, ce poate avea efect expectorant. Stimulează secretiile bronsice pe calea vagului. Volumul si vâscozitatea secretiilor bronsice **nu se schimba**, dar creste eliminarea particulelor din căile respiratorii.
N-acetilcisteina	Efectul mucolitic e rezultatul **grupărilor sulfhidril** din compus, ce interacționează **cu legăturile disulfidice de pe mucoproteine.** Acetilcisteina ajută la descompunerea mucusului si la eliminarea rapidă. De asemenea, **creste nivelurile glutationului**. Aerosolizarea cu acetilcisteină provoca **bronhoconstrictie reflexă** datorită stimulării receptorilor iritanti, astfel încât utilizarea sa ar trebui să fie precedată de terapie bronhodilatatoare.
Dembrexina	Este o **benzilamină fenolică** utilizabilă la cai. Efectul este modificarea elementelor constitutive si de vâscozitate a mucusului respirator anormal si o eficiență îmbunătătită a mecanismelor de clearance respirator. Ea are si o actiune antitusivă si îmbunătățeste concentratiile de antibiotice in secretiile pulmonare. Pulberea se presară pe concentrate, în doză de: 0,33 mg/kgc., de trei ori/zi.

20. Terapia inhalantă

Mastile de gaze	Reduc cantitatea de medicament depozitată în orofaringe (la 80% din doza), reducând absorbtia sistemică a medicamentului 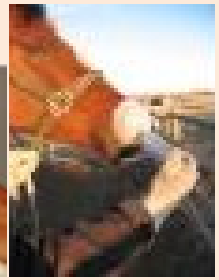 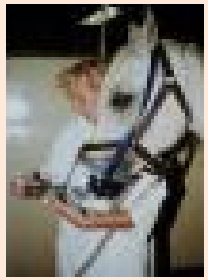 AeroKat, AeroDawn, FelineBreatheEasy, Aeromask, Nebulair™
β_2-Agonistii	**Albuterolul (salbutamol)** terapie inhalatorie de electie la toate speciile în obstructia cailor aeriene acute. Relaxeaza musculatura netedă si creste fluxul de aer în minute de la administrare. Efect între 3-6 h. **Salmeterolul** actiune β2-agonistă de lungă durată; actiunea se instalează după 15-30 min, dar durează peste 12 h. Nu e recomandat în bronhoconstrictia acută, **Alti β2-agonisti** utilizabili sunt: • isoproterenolul, • fenoterolul, • formoterolul si • terbutalina.

Glucocorticoizii	cei mai puternici anti-inflamatori inhalatori. Interventia timpurie imbunatateste controlul astmului, normalizează functia pulmonară si poate preveni deteriorarea ireversibilă a căilor respiratorii. **Efecte adverse:** candidoza orală, disfonia, tusea si bronhospasmul reflex; toate aceste efecte sunt reduse prin utilizarea măstii. **Glucocorticoizii inhalatori sunt:** • **fluticazona,** • **beclometazona,** • **flunisolidul si** • **triamcinolonul.** In prezent, **fluticazona** e considerată formularea cea mai potentă, cu cea mai lungă durată de actiune cel mai frecvent utilizată în medicina veterinară.
Bromura de Ipratropiu	derivat cuaternar de atropină în combinație cu albuterolul. E folosită ca medicamentie suplimentară în astm. Actiunea sa anticolinergică scade secretiile mucoase. Utilă in tratarea pisicilor cu astm. Ipratropiul si-a demonstrat eficacitatea în obstructia căilor aeriene recurente la cai. După inhalare nu se absoarbe bine, deci NU dă efecte anticolinergice sistemice.

Cromolinul si Nedocromilul de sodiu	sunt blocante ale canalelor de clorură care modulează eliberarea celulelor mediatoare - mastocitare si productia de eozinofile. Tratamentul prealabil cu aerosoli a atenuat inflamatia căilor respiratorii induse viral la câine.
Lidocaina	utilizată în mod obisnuit ca anestezic local si antiaritmic, e folosit ca tratament stimulo-steroidian în astm. Initial a fost folosită topic pt. a preveni tusea în timpul procedurilor bronhoscopice. Administrată prin nebulizare, este eficientă în tusea rebelă si în astm prin inhibarea citokinelor-eozinofile. Lidocaina nebulizată experimental a redus hiperactivitatea respiratorie la caii si pisicile astmatice fără a afecta eozinofilele căilor respiratorii.

21. Decongestionantele

- Pot fi utilizate în **rinita alergică** si la animale.
- Agonistii alfa-adrenergici produc **vasoconstrictie locală** în membranele mucoase, **reducând edemul**.
- Sunt utilizate topic ca **decongestionante nazale** în rinita alergică si virală, sau sistemic în combinatie cu antihistaminicele ca **decongestionante ale tractului respirator.**
- Agonistii alfa-adrenergici topici actionează după câteva minute, cu putine efecte adverse, dar utilizarea extinsă poate provoca hiperemia si deteriorarea mucoasei respiratorii.

Administrarea sistemică poate induce:

- **hipertensiune arterială,**
- **stimulare cardiacă,**
- **retentie urinară,**
- **stimulare SNC si**
- **midriază.**

Administrarea sistemică a antihistaminicelor determină sedare.

Antialergice uzuale (21)

Medicament	Doze animale de companie	Doze animale mari
Clorfeniramină	Câine: 0.4 -2 mg/kg, IM, IV, 2x1/zi	Bovine: doză totală 30-50 mg, IM, IV
Ciproheptadină	Câine: 0.3-2 mg PO, 2x1/zi Pisică: 1.1 mg/kg PO, 2x1/zi	Cai: 0.3-0.6 mg, PO, 2x1/zi
Difenhidramină	Câine: 2-4 mg/kg PO, IM Pisică: 0.5 mg/kg PO 2x1/zi 2 mg/kg IM	Cai: 0.25-1 mg/kg IV, IM Bovine: 0.5-1 mg/kg IM, IV
Epinefrină (soc anafilactic)	Câine: 0.2 -0.5 mg SC, IM Pisică: 20 mcg IV, IM, SC, IT	Cai: 3-5 ml dilutie 1:1000 (450 kg) Bovine, Suine: 0.5-1 ml/134 kg în diluție de 1:1000
Hidrocortizon hemisuccinat	Câine: 5 mg/kg PO, IM, IV Pisică: 5 mg/kg PO, IM, IV	Cai: 1–4 mg/kg, IV în perfuzie Bovine: 100 – 600 mg în 1000 ml sol. salină IV
Hidroxizină	Câine: 2.2 mg/kg, PO, 3x1/zi Pisică: 1-2 mg/kg, PO, 2x1/zi	Cai: 0.5-1 mg/kg IM, PO, 2x1/zi
Pirilamină	Câine: 12.5-25 mg PO, 4x1/zi 25-125 mg IM	Bovine: 0.5-1.5 g IM Cai: 1 mg/kg, IV, IM, SC Ovine, Suine: 0.25-0.5 g IM

22. Antihemoragice respiratorii

Substanta	Cabaline	Bovine	Suine	Caine	Pisică
Fitomenadion (K_1)	0,5-5 mg/kg, IM, sau IV diluat în sol salină (se evită adm IV)	0,5-5 mg/kg, IM, SC sau IV diluat în sol salină	0,5-5 mg/kg, IM, sau IV diluat în sol salină (se evită adm IV)	1-5mg/kg/24h, SU sau PO	
Vitamina C	10-20 mg/24h, PO 7,5-17,5 mg/24h, sol inj, IV sau IM, 3-5 zile	7,5-17,5 mg/24h, sol inj, IV sau IM, 3-5 zile	--	30-40 mg/kg/6h, SC, 7 administrări	
Acid aminocaproic (Amicar) (inhibitor de fibrinoliză)	20-40 mg/kg/6h, IV cu fluidoterapie		--	50-100 mg/kg/6h IV, PO	--
Vitamina K_3 1% inj	5-10 ml/zi IM sau SC, 3-5 zile		2-5 ml/zi IM sau SC, 3-5 zile	1-2 ml/zi IM sau SC, 3-5 zile	
Salicilat de Carbazacrom (Adrenostazin)	20-25 mg IV sau IM		5-10 mg IV sau IM		
Desmopresin	20 mcg IV pentru diagnosticarea diabetului zaharat	--		1-4 mcg/kg SC	
Protamina (antidot heparinic)	--	Intoxicație cu Pteridium spp., 10 ml Protamina 1% IV		1 mg inactivează 80-100 UI heparina, protamina administrată în diluție cu dextroză sau soluție salină, IV lent 1-3 minute	
Clorura de Ca sol. 10%	200-500 ml/zi, IV, 2-3 zile		30-80 ml/zi, IV, 1-2 zile	2-20 ml/zi, 1-2 zile IV	

Doxapramul

Stimulează **centrul respirator medular** si **chemoreceptorii arterei carotide** si aortei crescând volumul. Utilizat în principal în **urgente** în timpul anesteziei sau pentru **a reduce efectele deprimante respiratorii** ale opiaceelor si/sau barbituricelor.

Dozele recomandate sunt:

- **1-5 mg / kgc**, IV, la **câini si pisici**, sau
- **1-2 picături** sub limbă de **nou-născutii apneici**.
- la **cai**, doza e de: **0,5-1 mg/kgc**, IV, în timp ce
- **mânjii** vor fi dozati cu atentie la: **0.02-0.05 mg/kgc/min,** IV.

Concluzii

Afectiune	Tratament
Hemoragie nazală	Etamsilat, Vitamina C, K_1, Ca
Rinite	Lavaje cu solutii saline hipertone Antibioterapie Tratament de sustinere
Laringo-traheite	Extern local: rubefiante/ vezicante Substante cu actiune behică Expectorante
Edem laringian	Antihistaminice Corticosteroizi Diuretice Purgative saline
Spasm laringian	Antispastice Analeptice cardio-respiratorii
Paralizia laringiană	Rubefactii locale Nevrostenice

Afectiune	Tratament
Bronsite	Antibioticoterapie Antitusive Expectorante Fluidifiante Spasmolitice Corticosteroizi
Astm bronsic	Corticosteroizi Bronhodilatatoare
Boala obstructiva respiratorie recurentă	Corticosteroizi Bronhodilatatoare Absenta răspunsului terapeutic indică: Emfizem alveolar cronic

Afectiune	Tratament
Congestie pulmonară	
activă	Repaus absolut Conditii optime de microclimat Comprese reci vara, frictiuni uscate iarna Venisectie pentru reducerea presiunii sanguine Purgative Diuretice Tonice cardiace Analeptice cardiorespiratorii Antibioticoterapie
pasivă	Medicatie cardiacă
Edem pulmonar natură cardiacă	Venisecție Diuretice Corticosteroizi Oxigenoterapie Medicație cardiotropă
natură toxică	Antidot Intoxicație cu organofosforice: Atropină

Afectiune	Tratament
Hemoragie pulmonară	Tranchilizante Antihemoragice Gluconat de Ca Citrat de Na 20- 30% Ser gelatinat 5-6%
Pneumonie fibrinoasă	Antibioticoterapie Vitamina C Antipiretice Fluidifiante/Expectorante Cardioexcitante/Cardiotonice Antitusive VMP
Bronhopneumonie catarală	Crectarea conditiilor de zooigienă Terapie antiinfectioase Expectorante Fluidifiante Vitamine

Afectiune	Tratament
Bronhopneumonie micotică	**Rumegătoare:** Iodură K 2-10 g, 8-10 zile Iodură de Na 10% iv, 0,08 mg/kgc Amfotericină B 0,25 mg/kgc Tonice generale **Păsări:** Iodură de K 2-5% Ketoconazol 10 mg-kg în furaj Amfotericină B 1,5 mg/kg, 2x1/zi Cloramină 1‰ în apă 5-Fluorcitozină 40 mg/kg
Sindrom respirator cronic (tignafes, foi, suspin)	**Tratarea bolilor concurente cronice** -cardiovasculare -digestive -respiratorii

Afectiune	Tratament
Pleureziile	
faza congestivă	Antibioticoterapie Glucocorticoizi Analgezice Tonice cardiace Analeptice cardiorespiratorii Sustinere generală Furaje cu efect laxativ
faza exudativă	Purgative + Diuretice + Spasmolitice Punctii si lavaj în solutie salină cu: Penicilină 200000 Ui + Streptomicină 1-2 g + Sulfatiazol 3-6 g
Hidrotorax	Diuretice + Cardiotonice Substante cu actiune stimulantă Toracocenteză, afectiunea primară se tratează
Hemotorax	Transfuzii Borogluconat de Ca + Cardiotonice Vitamina K sau C Hemostatice: Fitomenadion, Etamsilat

Vă multumesc pentru atentie!